p̄s.cū ait.Surge dn̄e in requiem tuā:tu et ar⸗
cha ſc̄tificatōis tue.Surrexit dn̄s ih̄s non q̄
ad deitatē.q̄ nūq̄ cecidit ī aliquē defectū:nec
aīa ei⁹ q̄ nūq̄ peccauit.⁊ in paſſiōe ſm p̄tē in
tellectiaꝫ ſūmā requiem h̄uit.Sꝫ q̄ ad corpus
qd̄ p⁹ afflictōes innumeras cadēs ī mortē:ſur
rexit.⁊ aſcendēs ī requiem etn̄ā iuit.Archa aūt
ſc̄tificatōis fuit corp⁹ m̄ris.in q̄ fuerūt vt ī ar
cha veteri figurata.loco v̄ge ſceptrū deitatis
loco legis aīa ſapiētiſſia. loco māne dulcedo
carnis.Hec igr̄ archa ſc̄tificatōis.i.plēa ſan
ctis reb͛ ſurrexit ī requiē corp̄e aſſūpto ī celū
Hoc aug⁹.teſtat̄ in ſmōe:dicēs. Putredo et
v̄mis obprobriū ſūt h̄uane ɔditōis.a q̄ marie
natura excipit̄.quā ih̄s de ea aſſūpſiſſe p̄bat̄.
Iteꝫ thronū dei thalamū dn̄i.tabnaclum xp̄i
i.corp⁹ v̄ginis.necc̄e ē ibi eē:vbi ip̄e ē.Hoc the
ſaurꝫ cōgruēti⁹ eſt celo ſuari q̄ t̄ra.Bern̄.aūt
hoc tali rōne ɔfirmat.Si corp⁹ b̄te marie re⸗
māſiſſꝫ in terris.videt̄ xp̄c ɔtēpſiſſe vel min⁹
curaſſe de m̄ris ſue honore:cū tn̄ eā ſemp̄ ſū⸗
me honorauerit ⁊ dilexerit.Nā corp̄a ſc̄torꝫ
q: in t̄ris remāſerūt.⁊ loc⁹ vbi q̄eſcūt not⁹ ho⸗
mīb͛ h̄eat̄.m̄lti accedūt ad ea veneranda:vt
pꝫ de ap̄l̄is Petro.paulo.iacobo. nicolao.et
h̄mōi. M̄ltomagis viſitaret̄ a fidelib͛ corpus
b.marie ſi eēt in t̄ris. Nō ḡ paſſus fuiſſꝫ fili⁹
locū ei⁹ igrari.vt honoraret̄ a cūctis.ſi n̄ eēt
in cel̄ aſſūptū.Qn̄ aūt reſuſcitatū aſſumptuꝫ
fuerit:igrat̄. Aliq̄ eñ dicūt ip̄a die p⁹ ſepul⸗
turā ei⁹.Alij t̄cia ad ſilitudinē filij.Alij q̄rto
die vt legit̄ in reuelatōib͛ beate elizabeth ſibi
ab angelo intimatum.

Q̄rtū ad tertiū ſcꝫ quo .§.vj.
fuerit aſſūpta ſeu vbi collocata:canit eccl̄a.⁊
aſſeuerāt oīs doctores.q: exaltata ē ſup̄ cho
ros angl̄oꝝ vn̄ ſup̄ oīs puras creaturas.vn̄
ſm alb̄.Sic int̄ nat̄aꝫ increatā diuinā.⁊ na⸗
turā creatā rōalē.mediū ē h̄uanitas xp̄i vni⸗
ta deitati:⁊ ſic de extremis p̄ticipat. q: nat̄a
de extremo ad extremū trāſit p̄ mediū:ita in⸗
ter naturā purā gl̄ificatā.⁊ nat̄am vnitā dei⸗
tati.q̄ extrema ponit̄ mediū.b.maria.vtpo⸗
te m̄r ei⁹.qd̄ vnitū ē:q̄ tn̄ ip̄a pura creatura
eſt nō vnita deitati.Et ſic ſup̄ oīs angl̄os et
ſc̄tos ē.ſꝫ infra xp̄m.Et hoc ip̄a inuit:dicens
Eccī.xxiiij.Radicaui ī p̄pl̄o honorificato.po
pul⁹ marie hōrificat⁹ ē cet⁹ angl̄oꝝ ⁊ ſc̄torꝫ
Radix aūt ē p̄ncipiū arboris. ymaginemur ḡ
ſūmitatē p̄fectōis gl̄ie b̄toꝝ eē ī ſeraphim or⸗
dine ſupremo.Et ibi incipit p̄fectō gr̄e et gl̄ie
v̄ginis. extendēs ſe erga filium incarnatum.

De hac Gerardus in omel̄.ſuis.Sol⁹ dn̄s
ih̄s xp̄c p̄t hāc v̄ginē magnificare quēadmo⸗
dū fecit vt ab ip̄a maieſtate laudē ɔtinuo ac⸗
cipiat ⁊ honorē.āglicis ſtipata choris archā⸗
geloꝝ vallata t̄mis.tronorū hinc inde poſſeſſa
iubilatōib͛:dn̄atōnū circūcīcta tripudijs p̄n⸗
cipatuū circūſepta obſequijs.p̄t̄atuꝫ āplexa⸗
ta plauſib͛.v̄tutū girata honorib͛.cherubim
circūſtātiata hymnificatōnib͛.ſeraphī poſſeſ
ſa vndiqꝫ ineffabilib͛ cantōnib͛. Ip̄a q̄ꝫ inef⸗
fabiliſſima t̄nitas ymni tripudio ſibi applau
dit.atqꝫ ſua gr̄ā in ea tota redūdante.oīs ei⸗
dem attendē facit ap̄loꝝ ſplēdid⁹ ordo ineffa
bil̄r gl̄aꝫ illā extollit. Martirū m̄ltitudo oīm⸗
mode ſupplicat dn̄e tāte.Cōfeſſoꝝ exercit⁹ in⸗
nūerabilis ɔtinuū ſibi p̄ſonat cāticuꝫ.Virgi⸗
nū cādidiſſima ɔcio iugē choreā ad ſuā cele⸗
brāt gl̄am. Inuite etiā īfern⁹ ſibi iubilat.⁊ p̄⸗
caciſſimi demōes ɔclamāt.hec ille. Nō aūt oci
oſa ibi manet.ſed ī ſupremo ſita poli nos cō⸗
mēdat ſue p̄li.p̄curās ⁊ iuſtis ⁊ p̄ctorib͛ ſub⸗
ſidia ſalutis mētis ⁊ corp̄is.Hec ē inq̄t fulb̄t⁹
ep̄s in ſmōe.q̄ quōdā ī auxilium magni p̄ris
baſilij miſit ſc̄tm angl̄m.q̄ et mortuū ſuſcita⸗
uit.ſ.mercuriū militē martirē.q̄ egreſſ⁹ de tu
mulo lāceā ſuā in eccl̄a app̄ēſā arripiēs.ipſuꝫ
iulianū apoſtatā īpatorē p̄ſecutorē fideliū. q̄
m̄iat⁹ fuerat baſilio ī reuerſiōe ſua ex p̄lio ɔ̄
p̄ſas.euerſurꝫ ciuitatē cū h̄itatorib͛ ſuis. vbi
p̄ſulabat̄ ip̄e baſili⁹.vulnerauit ad mortē.vn̄
⁊ mortu⁹ ē. Ip̄a.b.maria theophilū archidia
conū.q: iiuſte ſua dignitate p̄uat⁹ fuerat.im
patiēs tāte iiurie p̄ adiutoriū magi.diabolo
ſe t̄diderat.inſtrumētū ſr̄ hoc ɔficiēdo.⁊ ei of⸗
ferēdo vt r̄cuparet dignitatē.⁊ hōreꝫ amiſſū.
qd̄ ⁊ ſecutū ē.Sꝫ p⁹ea p̄niaꝫ ⁊ ip̄aꝫ v̄ginē in⸗
uocāteꝫ de faucib͛ diaboli eripuit. Ad tronuꝫ
igr̄ gr̄e ei⁹.⁊ domū gl̄e recurram⁹. vt iuenia⸗
m⁹ miſc̄diam in tempore oportuno Amen.

Titulus.xvj.de dono ſcientie.

De dono ſcīe qd̄ ſit ⁊ ad qd̄ ſe extēdat. C.j.

Notuꝫ fac mihi dn̄e
finē meū.⁊ nūeꝝ di⸗
erū q̄s ē.vt ſciā qd̄ deſit mihi.
p̄s.Cū gl̄oſus de⁹ ſit finis vlti
m⁹ hoīm ad quē fc̄ti ſūt. q: fe
cit de⁹ rōnalē creaturā. vt ſūmū bonū intelli⸗
gēt.intelligēdo amaret.amādo poſſidēt.poſ⸗
ſidēdo frueret̄.vt ait mgr̄ in.ij.ſen.di.j.tamē
pauci ſūt q̄ hoc attēdāt p̄ocupatōib͛ et vitijs
impediti.Et iō orādū ē cū p̄s. vt notū faciat
hūc finē nob̄.Sꝫ ⁊ nūeꝝ dieꝝ n̄roꝝ q̄s eſt in
p̄nti.q: breuiſſimi ⁊ īcerti.Dies ei mei veloti
ores fuerūt curſore ait iob:qd̄ q: nō aduertūt
hoīes.ſꝫ q̄ſi lōgiores ſint ⁊ plixi t̄p̄is.iō parū
ſibi vacāt.⁊ īde n̄ ſciūt nec ſcire cupiūt.qd̄ de⸗
ſit eis v̄tutis ⁊ bōitatis.vt aſſeq̄ valeāt finem
ſuū.Sꝫ fine cognito p̄ donū ſcīe.p̄t q̄s ſcīe qd̄
ſibi deſit ad bn̄ ɔſuādū.ī medio natōis p̄ue ⁊
p̄uerſe. At ɔ̄ hic dn̄s y̅ſa.v. p̄pterea p̄pl̄s me⁹
duct⁹ ē captiu⁹.q: nō h̄uit ſciaꝫ.⁊ dilatauit ī⸗
fern⁹ aīaꝫ ſuā.et ap̄uit os abſqꝫ vllo t̄mio.ſꝫ
ſcias p̄ hoc donū.q̄ mō te op̄teat cōuerſari in
domo dei q̄ ē eccl̄a dei viuētis ait ap̄ls ī p̄ma
ad thimo.Circa donū ſcīe ɔſiderāda ſūt tria.
Primum ſignificatio nominis.
Diffuſio muneris.

Appropriatio beatitudinis.

Qrtū ad primū. ſ. quid ſi- .§. j.

gnificet ſcia. Notandū ē q̄ nomē ſcie impor-
tat certitudinē cognitōis et iudicij p̄ diſcurſū
rōnis. Vñ oīs certitudinalis cognitō alicuiꝰ
p̄ rōnis collatōnē dr̄ ſcia. Ad hoc aūt q̄ in-
tellectꝰ hūanꝰ pfecte aſſēciat veritati fidi duo
reqrūt̄. Primū ē vt ſane capiat ea q̄ ꝓponūt̄.
et hoc ptinet ad donū ītellectꝰ. Secūdū ē vt
hēat certū iuditiū de eis diſcernēdo credēda
a nō credēdis ⁊ agēda a vitādis. Et ad hoc eſt
neceſſariū donū ſcie. Et ſicut ſcia q̄ ē ḣtus in-
tellectualis hȝ certitudinē de reb̄ creatis ex
rōne demōſtratia. ⁊ ideo ē ſm̄ hūanū modū:
ita ſcia q̄ ē donū ſpūſſcti. hȝ certitudinē de re
bus credēdis ⁊ agēdis ſup̄ hūanū modum ex
pñtia ſpūſſcti. hec. b. tho. in ſcp̄to ſr̄. iij. ſentē.
di. xxxv. art. iij. q. j. ¶ Sȝ ad maiorē hoꝝ de-
claratōnē ſm̄ Ray. i ſūma. Sciēdū ē q̄ certi-
tudo iudicij de aliq̄ fit duob̄ mōis. Vno mō p̄
cauſā altiſſimā. ⁊ hoc vel ſimplr̄. ⁊ ſic ſapiēs
dr̄ q̄ nouit altiſſimā cām ſimplr̄. i. ip̄m deum
vel ſm̄ qd. i. in aliq̄ genē inq̄tū p̄ illam pt̄ de
alijs iudicare. Et ſic ē ſapīa q̄ eſt ḣtus intelle-
ctual̄. Nam ſapiēs ī vno q̄ȝ genere dr̄ q̄ nouit
altiſſimā cām ī illo genē. p̄ quā pt̄ de oīb̄ il-
liꝰ genēis iudicare. Alꝰo mō certitudo iudicij
fit p̄ cauſas ſcdas vl̄ inferiores. Et tlis certi-
tudo dr̄ ſcia. Et iō ſapīa in hoc differt a ſcia.
q: ſapīa ē cognitō reꝝ diuinaꝝ. Scīa ḣo ē co
gnitō reꝝ hūanaꝝ. Secūdū ē q̄ ex dr̄ſo. vel ex
drā medij ꝯgnoſcendi aſſumit̄ drā int̄ ſapīā
et ſciā. verbi grā. Cū p̄ res creatas cognoſci
mus deū hec cognitō magis ptinet ad ſciā q̄
ad ſapiā ⁊ ecōuerſo. Cum de reb̄ creatis ſm̄
rōnes diuinas iudicamꝰ. hoc magis ſpectat
ad ſapiam q̄ ad ſciā ſm̄ tho. ſcda ſcdē. q. ix.
art. ij. Tertiū qd ē ꝯſiderādū ē. q̄ ſcia q̄ eſt do
nū ad q̄tuor ordinat q̄ ſūt nob̄ nccīa ad ſalu
tem. ſ. ad ſpeculatōē. opatōē. ꝯuerſatōē. et ad-
miſtratōē. ¶ Donū ſcie ordiat̄ ad q̄tuor. Pri°
ad ſpeculatōē q: . ſ. p̄ donū ſcie. ſcit ꝓcerto qd
fide tenere debeat. ⁊ diſcernere credenda a nō
credendis. Vñ ciprianꝰ in li. de lapſis ait. Mā
dant aliq̄ martires fieri. ſed ſi iuſta ſūt. ſi li-
cita ſi nō ꝯtra dn̄m ip̄m. ac dei ſacerdotē. i. p̄-
latū facienda ſūt. Mandāt ſcti martires ali-
qua fieri. Sȝ ſi ſcripta nō ſūt in lege dn̄i que
mandāt. faciēda nō ſūt: añ ē vt ſciamꝰ eos il-
la a dn̄o impetraſſe q̄ poſtulāt. et tūc facē qd
mandāt. Nō em̄ ſtati videri pt̄ ō diuīa maie-
ſtate ꝯceſſū. qd fuerit hūana pollicitatōne p̄-
miſſū. di. l. Si quis. hinc ⁊ aug. ī enchiridiō:
ait. Longe tollerabiliꝰ eſt ī his q̄ a religiōe ſe
iūcta ſūt mētiri. q̄ in his ſine q̄ꝝ fide vel noti-
cia deus celi non pōt falli. xxij. q. ij. In ipaꝝ.
¶ Scdo ſcia ordinat̄ ad opatōem. Nō em̄ co-
gnitō rerū q̄tū ad ſuas naturas ⁊ q̄ditates
ptinet ad donū ſcie. ſȝ ſola cognitō p̄ctica. qua
hō ex pñtia ſpūſſcti vt ſup̄dictū eſt. quādam

certitudinē ꝯcipit de agēdis. Vñ donū ſciētie
ſecundario ſe extendit etiā ad opatōē. ſm̄ q̄
p̄ ſciam credibiliū et eoꝝ q̄ ad credibilia ꝯſe-
quunt̄ dirigimur in agēdis. ſm̄ illud Jacobi
iiij. Sciēti bonū ⁊ nō faciēti pc̄m eſt illi. vbi
gloſa. Sciens bn̄facere et nō faciēs maiꝰ pec-
catū hȝ q̄ ſi neſciret: q̄uis ignorātia boni. ſ.
neceſſarij ad ſalutē magnū ſit pc̄m. cuȝ ſcri-
ptū ſit. j. ad coꝝ. Ignorās: ignorabit̄. vnde et
greg. in li. moral̄. Qui ea q̄ dei ſūt ſapiūt a do
mīo ſapiūt̄. i. approbāt̄ ea opando. Qui ea q̄
dei ſūt neſciūt. a dn̄o neſciūtur. i. reprobant̄.
Et q̄ ſtultus fuit in culpa. ſapiēs erit in pena
diſ. xxxviij. Qui ea. Et xp̄c luce. xij. Seruꝰ q̄
ſcit volūtatē dn̄i ſui ⁊ nō facit plagis vapula
bit multis. tho. ſcda ſcdē. q. ix. art. iij. ¶ Ter-
tio valet donū ſcie ad bonā int̄ malos ꝯuerſa
tōem. vñ mgr̄ ſen. in lrā in. iij. di. xxxv. dic q̄
p̄ donū ſcie ſcimꝰ ꝯuerſari ī medio natōis pra
ue ⁊ p̄uerſe. ⁊ abſtinē a mal̄. Et hiero. dic. ha-
bēdo ſiplicitatē colūbe. ⁊ nemī machinēis do-
los: ⁊ aſtutiā ſerpētis. ne alioꝝ ſupplāteris ī-
ſidijs. Nō mltū diſtat a vicio ī his. ſ. q̄ ptinēt
ad ſalutē. decipe vl̄ decipi poſſe xp̄ianū. xvj. q.
j. Si cupis. ¶ Quarto ſcia q̄ ē donū valet ad
rectā tp̄aliū bonoꝝ admiſtratōē. vñ aug. dic
q̄ actō q̄ bn̄ vtimur reb̄ tp̄alib̄. ſcie dono at-
tribuit̄. Itē aug. ad macedoniū. Omēs q̄ ſibi
gaudē vident̄ acq̄ſitis. eiſq̄ȝ vti neſciūt. alienū
poſſidere ꝯuincunt̄. hoc enim certe alienum
nō ē. qd iure poſſident̄. hoc aūt iure qd iuſte:
hoc aūt iuſte qd bn̄. Oē igr̄ qd male poſſidetur
alienū ē. Male aūt poſſidȝ q̄ male vtit̄. xiiij. q.
iiij. Quid dicā. Donū igr̄ ſcie facit q̄ bōa tp̄a
lia licite acq̄ſita. bn̄ poſſideāt̄ p̄ bonū vſū eo-
rū nō abutēdo. Rō aūt huiꝰ ē. q: creatē ſūt ex
q̄b̄ hō occaſionalr̄ a dō auertit̄ ſm̄ illō ſap.
xiiij. Creatuē fcē ſūt ī odiū ⁊ ī muſcipulā pe-
dib̄ īſipiētiū. q̄ videlȝ de his rectū iuditiū nō
hn̄t. q: peccando p̄ inordīatū affectū eaꝝ po-
nūt pfectū bonū ī creaturis. vltimū finē ī eis
ꝯſtituēdo. Sed rc̄m iuditiū de creaturis hēt̄
p̄ donū ſcie. qd. ſ. ſt̄ īferiora eo ſñ ꝯpatōe et iō
ñ ꝓponēda ei ī affectōe tho. ſcda ſ. q. ix. ar. iiij.

De drā inter ſciā hūanā .§. ij.

⁊ prudētiā ⁊ ſciā p̄ut ē donū. Si aūt arguat̄ q̄
ꝓpē bonū vſū tp̄aliū. ñ ē nccāriū donū ſcie vt
nūc dictū eſt. q: prudētia ⁊ hūane ſcie vident̄
ad hoc ſufficē. Nam cū prudētia ſit recta ratō
agibiliū ſm̄ phm̄. ij. ethico. et ſciētie humane
multa docēt de hmōi bono vſu tempaliū. vt
Tul̄. li. de offi. Reſpondet raynerius pꝰ Tho.
q̄ ſciētia que ē donū in hoc differt a prudētia
quia prudētia nō certitudinalr̄ ſed magis ex-
timatiue habȝ iuditiū de agēdis. Sȝ ſcia q̄ eſt
donū hȝ certitudinē iuditij ō agēdis ex pñtia
ſpūſſcti. ⁊ ideo falli non pōt Tho. ſup̄. iij. di.
xxxv. vñ ⁊ ſapiēs inq̄t Sapie. ix. Mitte illam
ſcȝ grāȝ tuā de celis ſanctis tuis. et a ſede ma
gnitudīs tue: vt mecū ſit. ⁊ mecum laboret. ⁊

ſciam quid acceptū ſit apud te. Scit ei illa oīa
et intelligit et deducet in opibꝰ meis ſobrie:
¶ Q̄tū vo ad ſcias hūanas. rn̄det ꝙ nō ſuffici
unt ad hmōi rectā admīſtratōez tpaliū. q̄ ſcie
ex rōe demrātiua acq̄rūt. Sz nccariū ē donū
ſcie. Et hoc ẽplici rōne. Tū qꝛ rō hūana valet
ad finē naturalē. nō aūt ad ſupnaturalē ad quez
hō ē ordinatꝰ. ⁊ idō vt ad illuz dirigat opa ſua
circa tpalia. ē nccariū donū ſcie: tū qꝛ rōi hu
mane non ſūt oīa cognita. neq3 oīa poſſibilia
nccaria ad ſalutē ſic ſcia q̄ ē donum. Jlle ſpūs
veritatis docebit vos oīa. ſ. nccaria ad ſalutez
Joh. xiiij. aug. ꝯſtat nos ſine ſpūſcto mādata
eiꝰ implē nō poſſe. Tuz qꝛ ī ſciētijs hūanis pt̄
eē pctm: nō p ſe. qꝛ nulla ſcia inq̄ntū ſcia ē ſe
ē mala: ſicut ſcié inq̄tū ſcire nūq̄ ē maluz. alꝰs
ſcia maloꝝ nō eſſet in deo qd̄ ē abſurdū dicē. ſz
p accidēs ī ſciētijs hūanis ꝯtigit eſſe pctm. vl
in ſciēdo. vel adiſcēdo. vel ꝯſiderādo: et hoc vel
ex pte ꝯgnoſcētis. vel ex pte ꝯgnoſcibil rei. et
ſic intelligēdū ē qd̄ ait augꝰ. Jn vna eademq3
re. ⁊ neſciēti ſciēs. ⁊ errāti nō errās recta rōne
ꝑponit. Jn diuerſ aūt rebꝰ cū vnꝰ vtiliora. aliꝰ
minꝰ vtilia vel etiā noxia q̄s nō in eis ea q̄ ille
ſcit ei ꝑferat neſcientē. Sūt eni q̄daz q̄ meliꝰ ē
neſcire q̄ ſcié. diſ. xxxviij. Q̄uis. vbi dicit glo.
ꝙ q̄uis oīs ſcia in ſe ſit bona: tn̄ aliq̄ alicui
eſt mala occaſionaliter. ſ. ꝓpter abuſuz. ¶ Et
ex pte quidē cognoſcētis alicui ē aliq̄ ſcia hūa
na mala duplr. Uno mō ꝓpter occupatōz: duz
ſ. ꝓpter occupatōz ī ſtudio alicuiꝰ ſcie impedi-
tur ab exequutōe alicuiꝰ officij ad qd̄ tenetur
Sic ſi iudex ꝓpter ſtudiū aſtrologie. nō inten-
deret cauſ expediēdis. vel nō eēt diligēs ad le
gendū ī materia illa vt optet: vel ſacerdos cu-
ratꝰ ꝓpter ſtudiuz retorice vel phie deſiſteret a
ꝯfeſſiōibꝰ audiēdis. qn̄ ad hoc tenet: vel ñ va-
caret ꝓpter aliud ſtudiū materie q̄ pertinet ad
caſus ꝯſcie. Et ſic Hiero. repħēdit ſacerdotes
q̄ obmiſſis ſtudijs ſcripturaꝝ. nimis vacāt ſtu
dio gētiliū di. xxxvij. Sacerdotes. ⁊. c. ſequēti
Scdo ꝓpt delectatōez alicuiꝰ ſcie. ex q̄ aliq̄s ve
nit ī ꝯtēptū ſacraꝝ ſcpturaꝝ q̄s reuereri optz
ſicut legimꝰ de hiero. q̄ ꝓpter nimiā delectatōez
ī ornatu eloq̄ntie ciceronis. ꝓphaꝝ cum lege-
bat ſmo ei horrebat incultus. eū fuiſſe in īfir-
mitate ꝯſtitutū acrit redargutū. ⁊ ciceronia-
nū vocatū nō xpianū ⁊ ꝗuit ꝓpter hoc a dn̄o
flagellatum. vt di. xxxvij. legimꝰ ¶ Scdo ſcia
aliq̄ eſt alicui noxia ex pte ꝯgnoſcibil. Et hoc
triplr. Primo qꝛ ſcibile eſt inclinās ad culpā
vt ſcia nigromātie ⁊ aſtrologie. inq̄tū. ſ. p iu-
diciū aſtroꝝ vult q̄s iudicare de actibꝰ hūanis
tāq̄ nccitate. ꝓcedentibꝰ ad bonū vel malum
Et de hmōi dic amb. Q̄ aſtronomia ⁊ aſtrolo
gi a ⁊ hmōi deſpecta ſūt. qꝛ nihil valēt ad ſalu-
tē. ſz mittūt ī errorē. Et q̄ his ſtudēt curaz aīe
nō hn̄t. di. xxxvij. §. hic etiā. Et de poetica dic
yſido. in li. de ſummo bono. ⁊ di. xxxvij. Jō phi
bet xpianꝰ figmēta legē poetaꝝ. qꝛ p oblectam̄

ta fabulaꝝ nimiū excitāt mētes ad incētiua
libidinū. Scdo qn̄ ſcibile nullā hz efficatiam
vtilitatis alicꝰ. vt ars notoria ad quā adiſcē-
dam fiūt mlte obſuātie illicite: et nō realr ſz
fātaſtice. acq̄rit ope demonū. Tertio qn̄ ſcibile
excedit cognoſcētis potētiā. vnde dr̄ Ecci. iij.
Altiora te ne q̄ſieris. et fortiora te ne ſcruta-
tꝰ fueris. Altiora vocat ad q̄ nō ſufficit rō na
turalꝰ. ⁊ tn̄ rōne naturali vult tlia q̄rere. vt mi
ſteriū trinitatis. incarnatōis. ſacramti euka
riſtie ⁊ hmōi: ꝯ q̄s dr̄. ꝓuerb. xxv. Qui ſcruta-
tor ē maieſtatis opprimet a gloria. Eſt g̃ neceſ
ſaria ſciētia q̄ eſt donū que dirigit. circa hmōi
ad ſciendū que congruunt ſaluti.

¶ Secūdū pͥcipale con . §. iij.

ſiderādū ē circa ſcie donū diffuſio muneris. i.
in q̄bꝰ donū ſcie hz eē. Pro cuiꝰ declaratōe ſciē-
dū ꝙ hmōi donum ordinat ad duo. Primo ad
diſcretōez ſeu diſcernēdū de credēdis ⁊ agēdis.
Nam p ſcie donū. hō hn̄s ſcit certitudinalr q̄d
credere. q̄d agē debeat circa nccia ad ſalutem
⁊ diſcernere credēda a nō credēdis. ⁊ agenda a
nō agēdis. Et hec ſcia eſt in oīibꝰ hn̄tibꝰ gra
tiam gratū facientē. Oēs eni tales ex infuſi-
one gr̄e habēt rectū iudiciū circa credenda et
agenda: ita ꝙ in nullo deuiāt a rectitudīe iu-
ſticie. ⁊ ꝓpter hoc dr̄ ſciam ſctoꝝ habere. vnde
dr̄ Sap. x. Juſtū deduxit dn̄s p vias rectas. et
oſtendit illi regnū dei. dedit illi ſciam ſanctoꝝ
id ē ſcientiā talē qualē decet ſctos hr̄e. i. ī nul-
lo a rectitudine iuſtie declinare. vl ſcientia dr̄
ſanctorū qua ſācti eligūt tempaliter cruciari
et in eternū gloriari. Secūdo ſciētia ordinat.
vel ad manifeſtatōez vel ad eruditōz vel ad de
fenſionē fidei. Et hec ſciētia pertinet ad gratiā
gratis datam. que magis datur ad vtilitatem
aliorū q̄ ſui. de qua dic aplš. j. cor. xij. vnicui-
q3 datur manifeſtatō ſpūs ad vtilitatez ſcilicz
alioꝝ. Et ſequitur. Alij dat ſmo ſapiētie. alij
ſmo ſcie ⁊c̄. Et hec ſcia nō eſt illa que dicitur
donū ſpūſcti vnuz ex. vij. Nec eſt in omnibus
habentibꝰ gratiā gratū faciens: ſed in quibuſ-
dam. et nōſolum in bonis ſed et malis pt̄ eſſe
cōis. Unde augꝰ. in li. . xiij. de ciui. dei dicit. ꝙ
de hac ſciētia nō pollent plurimi. q̄uis polle-
ant fide: et ſubdit. Aliud eſt ſcire quid credere
debeat. aliud eſt ſcire quemadmoduz hoc ipm
pijs opituletur. et cōtra impios fides defendat.
Eſt ergo iſta ī ꝑdicatoribꝰ ⁊ doctoribus ⁊ alijs
nōnullis inq̄tum ſcz per acq̄ſitōnem ſolum et
ſtudium humanū in ſcientijs etiam theologia
talia didicerunt. vt rōne hūana poſſint alios
docere de credendis et agendis. et ꝯ impugnā-
tes defendē. Sz inq̄tū ſine ſtudio hūano ex ī-
ſpiratōe ſpūſcti iſta habēt. ſicut apli et etiam
ſancti doctores ecclīe. q̄bꝰ vlt hūanas ſcias ac-
q̄ſitas addita fuit ⁊ iſta ſcia. grā gratis data a
ſpirituſancto. Declaratur hoc exemplo. de ſen
ſibus corporis. Sicut eni ſenſus corporis qui

eſt adeſſe. vt tactus. ē in oīmibꝫ mēbris. ſenſus
aūt q̄ ſunt ad bñ eſſe. ſūt in corde tm̄. ꝑ qḋ alia
mēbra regūtur: ita etiā eſt de donis ḡtuitis. q̄
danṫ in eccl'a. Quedā em̄ ſūt de neccītate ſalu
tis. ⁊ hec oportet q̄ denṫ omībꝫ mēbris xp̄i. et
hmōi ſūt q̄ ꝑtinēt ad grām gratū faciētem. vt
ſūt virtutes ⁊ dona. Quedā ſūt q̄ ſunt ad bene
eſſe. ſicut gratie gratis date: vt opatō miracu⸗
lor̄. ꝓphia. genera linguarum et hmōi. Et hec
non dantur omnibꝫ membris xp̄i. ſed illis tm̄
quibꝫ expedit ad edificatōem fidei. Unde ſicut
facere miracula et prophare nō eſt de neceſſi⸗
tate ſalutis ſeu fidei. ſed de ꝑfectōne dei: Sic ⁊
ſermo ſcientie alie gratie gratis date de qui⸗
bus loquiṫ apl's. j. cor̄. xij. hec Tho. in ſcripto
ſup. iij. ſen. di. xxxv. arti. iij. Ad hoc facit opti
me quod ait Beda ſup Iob. et hētur de pe. diſ.
ij. Querendū. vbi ait. Notandū q̄ in ſāctis ho
minibꝫ q̄diu mortale corpus geſtant. partim
manet ſpūs ſemper. ꝑtim redditurus recedit.
Manet apud eos vt bonis inſiſtāt actibꝫ. volū
tariā paupertatem diligāt. manſuetudinē cō⸗
ſequanṫ. ꝓ eterno deſiderio lugeāt et hmōi ce⸗
teriſqꝫ fructibꝫ ſpūs inſiſtant. Recedat ab eis
vt non ſemper facultatem infirmos ſanandi.
mortuos ſuſcitandi. vel prophandi facultatē
habeant. Manet ſemꝑ. vt poſſint habere vtu⸗
tes quibus mirabiliter viuant. Uenit ad tem⸗
pus vt etiam alijs ꝑ miraculor̄ ſigna quales
ſint intus effulgeāt. Meliꝰ ad ꝓpoſituꝫ facit qḋ
ait augꝰ. j. q. j. dicens. Multe opatōes ſūt ſpi⸗
ritusſancti q̄s cuꝫ idem apl's quodā loco con⸗
nūeraſſet. ſ. j. cor̄. xij. cōcluſit. Hec oīa opaṫ
vnus et idem ſpiritꝰ. diuidens ſingulis prout
vult. Aliud ḡ eſt ſacramentū qḋ habere etiā
ſymon magus potuit. Aliud prophia qḋ ⁊ in
malis hominibꝫ fieri ſolet vt in Saul. Aliud
opatio eiuſdem ſpūs. quā niſi boni habere nō
poſſunt. i. caritas que non eſt niſi cum gratia
gratuꝫ faciente. et donis ſpūſſancti. Hec cari⸗
tas propriū donū eſt catholice vnitatis et pa⸗
cis. nec eius donum in omnibus quia nec eius
ſunt omnes.

¶ Tertiū pricipale quod .§. iiij.

cōſideratur circa donū ſciētie eſt appropriatio
beatitudinis. Nam ſcie q̄ eſt donū ſpūs. appro⸗
priaṫ et ꝯuenit tercia bētitudo que eſt luctus.
Math. v. Beati qui lugent qm̄ ipſi ꝯſolabūṫ.
Ubi tangūtur duo cōueniētia dono ſcie. Primo
appropriatur ſcie luctus pro merito. dum dr̄.
Beati qui lugēt. ſ. de preteritis erratibus. vbi
gloſa interlinearis ait. Hi ſcientie illuſtranṫ.
vt ſciant quibus malis inuoluanṫ. Et eccl's. j.
Qui addit ſciam addit et dolorēꝫ. Secūdo ap⸗
propriaṫ conſolatio ſcie pro p̄mio cū ſubdiṫ.
qm̄ ipſi ꝯſolabunṫ. Et hoc in p̄nti. duꝫ homo
per rectū iuditiū ſciētie. creaturas in bonum
diuinum ordinat. ⁊ in futuro talis ꝯſolatō per
ficieṫ. vnde augꝰ. in ſermone dñi in mōte ait.
Scīa ꝯuenit lugētibꝫ. q̄ didicerūt quibꝫ malis
ꝯiuncti ſūt. q̄ q̄ſi bona mali appetierunt. tho.
ſcda ſcde. q. ix. arti. iiij. ¶ Et q: ſcīa ſecularis
ſeu hūana ꝯuenit in noīe cuꝫ ſcīa q̄ eſt donum
q̄uis realr̄ differat: cuꝫ ſcīa hūana ſit cōis bo⸗
nis et malis. ſed donū ſcie nō niſi in bonis gra
tiam gratuꝫ faciencē poſſidētibꝫ habeaṫ. Ideo
breuiter aliq̄ in ꝯmēdatōēꝫ ear̄ in ſe. et q̄tum
ad bonū vſum ear̄ diceṫ: et exinde in deteſta
tōēꝫ abuſus ear̄. Et q̄ ſtudiū earū ſit licitum.
pꝫ ex hoc. q: vt dicit augꝰ. A ſtudio ꝑcipiēde
veritatis nullus ꝓhibeṫ. viij. q. j. Qui epatum
qḋ intelligenduꝫ eſt dūmodo debitus modus.
⁊ honeſtꝰ finis itendaṫ. Nā vt ait berñ. Sūt q̄
ſcire volūt vt ſcianṫ. ⁊ vanitas ē. ſ. ſupbie vt ī
phis ⁊ gētilibꝫ. Sūt q̄ ſcié volūt vt ſciāt. ⁊ cu⸗
rioſitas ē. Nō em̄ vt ait aug. ī cognitōe creatu
rar̄ figēdus ē gradꝰ. ſꝫ ad īmortalia ⁊ ſp̄ man⸗
ſura aīnꝰ dirigēdus. Sūt q̄ ſcire volūt vt lu⸗
crenṫ ⁊ cupiditas eſt. vt ī medicis ⁊ iuriſtis et
rectoribꝫ q̄ ꝑ fas et nephas ea ſcīa vtunṫ. secꝰ
ſi debite. Sūt q̄ ſcire volūt vt ſe edificent. vl' ꝑ
ſe alij edificenṫ ⁊ caritas ē. In p̄mis tribꝫ cōi⸗
ter verificaṫ qḋ ait apl's. ſcīa inflat. In vltis
qḋ ſubdit. caritas edificat. ſ. meritū. Modꝰ de⸗
bitꝰ ē vt nō nimis inhereat. vel vtiliores ꝯtem⸗
nat. vel ꝑ hoc ſibi neccīa ſciri omittat. His ſer⸗
uatis q̄ liceat his vacaé oñdit hiero. ſr̄ epl'aꝫ
ad Titū. Si q̄s ḡmaticā artē nouit. vl' dialeti
cam. vt recte loq̄ndi rōnēꝫ hēat. et inter vera
falſaqꝫ diiudicet nō īprobamꝰ. Geometria ⁊ a⸗
riſmetrica. et muſica hñt ī ſua ſcīa veritatem
Et paulopꝰ gramaticor̄ doctrina pṫ ꝓficé ad
vitā. dū fuerit ī meliores vſus aſſūpta. di. xx⸗
xvij. Idē hiero. d. e. Qui de mēſa ⁊ vino r̄gis no
lūt ꝯmedé ne polluanṫ. vtiqꝫ ſi ſapiaꝫ atqꝫ do
ctrinā babilonior̄ ſcirēt eē pcc̄m. nūq̄ acq̄eſce
rēt diſcé qḋ nō licebat: diſcūt aṫ. non vt ſeq̄nṫ
ſꝫ vt iudicēt atqꝫ ꝯuincāt. Quomō ſi q̄s volēs
ſcribere ꝯ mathematicos. impitus matheſeos
riſui pateat. ⁊ aduerſꝰ phos diſputās igret do⸗
gmata phorū. Et loq̄ṫ h hiero. de adoleſcētibꝫ
hebreor̄ trāſlatis ī captiuitate ī babiloniam.
ſ. daniele. anania. azaria. et miſahele. hic ⁊ be⸗
da ſup li. regū. d. e. Turbat acumē legētiuꝫ. et
deficere cogit. qui eos a legēdis ſcl'aribꝫ libris
exiſtimat ꝓhibēdos. In q̄bꝫ ſi q̄ vtilia ſṫ: quaſi
ſua ſumé licꝫ. Alioq̄n nec ipe mgr̄ gentium. ſ.
paulꝰ aliq̄s verſus poetar̄ in ſuis ſcriptis al⸗
legaret. Et vt ait Grānꝰ. d. e. qḋ precepit dñs
filios iſrl' vt ſpoliarēt egiptū auro ⁊ argento
moralr̄ inſtruēs. vt aur̄ ſapie ſiue aur̄ eloq̄n⸗
tie apḋ poetas ī vſū ſalutifer̄ erudit ōis verta
mꝰ. In leuitico q̄ꝫ p̄mitias mellis. i. dulcedinē
hūane eloquētie dño iubemur offerre. Ex q̄bꝫ
pꝫ. q̄ de ſe malū nō ē vacare ſciētijs ſcl'aribꝫ.

¶ Qr aūt nō ſolū liceat. ſꝫ .§. v.

etiā deat q̄liꝫ fidel'ī ſciētijs ſcl'aribꝫ ſtudé ꝓbat
dñs Io. dñici ī libello q̄ ītitulaṫ lucl'a: arguēdo

Capitulum primum

tñ nõ aſſerendo ſic. Quilibꝫ catholicus deum
debet imitari q̄ntũ põt. Sꝫ deus nõſolũ habet
om̄eꝫ veritatẽ. ſꝫ ẽ om̄is veritas. Igr̃ cuilibet
catholico ſtudẽ ꝯuenit oẽm veritatẽ q̄ntũ pt̃
Sꝫ in ſecl̃aribꝰ ſciẽtijs ſunt mlt̃e veritates. g̃
debꝫ xpian⁹ ſcias ſecl̃ares acq̄rere. In hac aũt
argumẽtatõe ſũt q̄tuor ꝓpoſitões q̄ ꝓbari pñt
de facili. ſ. ꝙ deũ dꝫ imitari quilibꝫ q̄ntũ põt. ⁊
ꝙ de⁹ habꝫ oẽm veritatẽ: ⁊ ꝙ de⁹ ẽ oĩs veritas.
et ꝙ ſcientie ſecl̃ares ꝯtinẽt mlt̃as veritates.
Prima ꝓpoſitõ. ſ. ꝙ dꝫ hõ deũ imitari dedu-
citᷣ tripl'r. Ex natura. rõne. et ſcp̃tura. Ex na-
tura q̄dẽ q̄tũ ad p̄mũ dcm̃ ẽ i. ij. d̕ aĩa. ꝙ vnũ
q̄dq̄ȝ ens imitatᷣ altiſſimũ. hoc nõſolũ clamat
ſuis cupiditatibꝰ hõ ad diuinã ẏmaginẽ fact⁹
ſꝫ etiã ip̃a muta ⁊ q̄ ſenſu carẽt naturali locu-
tõne clare teſtatᷣ. Cur ignis ſurſũ. g̃ueq̄ȝ q̄õli-
bet tedit dorſũ. Fluia piter petũt p̄rẽꝫ neptu-
nũ. i. mare. t̃ra cẽtꝝ: niſi q̄ȝ cũcta deſiderãt eſſe
et conſeruari. in eo in quo quieſcunt. ſ. ĩ locis
ſibi ꝯgruis. Eſſe atᷣ ĩ deo ẽ abſolutũ ⁊ ꝑ ſe eſſe:
a q̄ om̄e aliud eẽ nõſolũ depẽdet. ſꝫ ꝯſeruatᷣ in
eſſe q̄lecũq̄ȝ ſit illud. Huic atᷣ nature rõ mirifi-
ce fauet. Nihil em̃ ſe pt̃ odiſſe dicẽte ſcriptura
Nemo inq̄t apl̃s de hoĩe vnq̃ carnem ſuã odio
hꝫ. ſꝫ nutrit ⁊ fouet eã. Nihilq̄ȝ pt̃ ſe nõ amare
Differt atᷣ amor liber a naturali. q̄m̃ ille par-
tiale. hoc optimũ vult bonũ amato. cuꝫ nihil
aliud ſit amare aliq̄d. q̃ deſiderare vel velle bo
nũ eidẽ. Hinc ꝛeor factũ. ꝙ de⁹ ĩmẽſus cui loq̄tᷣ
ſapiẽs: dicens. Diligis oĩa. ⁊ nihil odiſti eorꝫ
q̄ feciſti: ceteris a ſe vult ꝑtialia bona nõ pa-
rꝫ diſtincte. ſibi do ſũmũ et optimũ: q̄ȝ libere
illa ſeip̃m do naturaliter amat. Oĩs g̃ natura
ſe natural'r amãs q̄d eſt cũctis cõe. deũ ſibi ꝓ-
curat ꝑ modulo ſue capacitatis inſerere. vñ iaꝫ
om̄e forꝝ ꝓclamat illud morale. Bonuꝫ eſt q̄d
oĩa appetũt. Hõ igitᷣ q̄ ſol⁹ inter corporea ẽ ad
ſilitudinẽ dei. eiuſq̄ȝ gl̃e mirabil'r capax: ip̃m-
q̄ȝ aſſeq̄ debꝫ p̄ vniuerſis creaturis. ip̃m cona-
ri debꝫ imitari niſibꝰ totis. queꝫ de⁹ aſſũpſit vt
nõ ignoraret ſe futurꝝ deũ eſſe poſſibilẽ parti-
cipatõne ineffabili quadã. Idip̃m clamat ve-
ritatis ſcriptura: dicẽs. Eſtote vos ꝑfecti ſicut
pater vr̃ celeſtis ꝑfectus ẽ Math. v. Q̄dq̄ȝ con-
ſumarẽt in vnũ cũ deo mẽbra xp̃i capitis ele-
cta ꝑ eum. idem xp̃c genitorẽ orauit Joh. xvij.
q̄ñ venit eius hora vt trãſiret ex hoc mũdo ad
p̄rem. Ad idem hortatᷣ apl̃us ad epheſ. dicẽs.
Imitatores dei eſtote vt filij kariſſimi. Sic em̃
bonũ ꝑficit affectũ et volũtatẽ ſi ẽ verũ bonũ
ita ⁊ verũ ꝑficit intellectũ. Et ideo ſicut imita
mur deũ in bonitate v̓tutũ ꝑfectõe: ita imita-
ri debem⁹ in veritatis cognitõe ꝓportõnata no-
bis q̄ reperitur in ſciẽtijs hũanis. Vñ idem apl̃s
ad ephe. ait. fruct⁹ lucis. i. g̃re radioſe q̄ deum
imitamur ẽ in oĩ bonitate. iuſticia ⁊ veritate.
vt ſicut iuſtia q̄ eſt oĩs v̓tus et ꝑficit volũtatẽ.
ita ⁊ veritas ꝑficiat intellectuꝫ. ⁊ ſic habetur
omnis bonitas ſcꝫ voluntatis et intellectus.

Alie tres ꝓpoſitões facile declarantᷣ. naꝫ ſe-
cũda. ſ. ꝙ de⁹ hꝫ in ſe om̄eꝫ ſciam et veritatem
eſt ſatis nota apud om̄es. taꝫ ph̃os q̃ theolo-
gos antiq̄s ⁊ modernos. ita vt ſtulti cenſeantᷣ
a p̄s. qui dicũt. Non videbit dñs. nec intelliget
de⁹ iacob. ait em̃. Intelligite ĩſipiẽtes ĩ ꝑplo. et
ſtulti aliq̄ñ ſapite. Qui plãtauit aureꝫ nõ au-
diet ⁊c̃. Et ſeq̄tᷣ qui docet hoĩeꝫ ſciam. dñs ſcit
cogitatões hoĩm q̄m̃ vane ſũt. i. falſe. cũ ſcilꝫ
cogitãt deũ neſcire om̄eꝫ veritatẽ. Eſt eĩ deus
oĩm de hoc loq̄ntiũ teſtionio q̄daꝫ mẽs ⁊ intel
lectus infinit⁹: vbiq̄ȝ p̄ñs. oĩm poſſibiliũ ratõ
ſũma. nihil ignorãs. ſed oĩa vnico actu videns
Hic ẽ apud platonẽ mens maxĩa plena reruꝫ
ẏdeis. Apud ciceronẽ ⁊ maronẽ aĩa mũdi. to-
ta p̄ñs vbiq̄ȝ. Hoc intellexit ph̃s clemẽs: dicẽs
Nobiliora in entibꝰ ſũt min⁹ nobiliũ exẽplaria
Ad id refertᷣ ſenece dictũ epl̃a. xl. vbi ait. ꝓpe
eſt de⁹. tecũ ẽ. int⁹ ẽ. Ita dico lucilli. Sacer in-
tra nos ſp̃us ſedet. malorũ bonorũq̄ȝ nr̃orum
obſ̃uator et cuſtos: hic prout a nobis tracta-
tus eſt. ita nos ip̃e tractat. hui⁹ ſapĩa ſm̃ dio-
niſium ariopagitã in lib. de diui. no. ſeipſam
cognoſcẽs cognoſcit oĩa. ⁊ materialia ĩmate-
rialiter. ⁊ indiuiſibiliter diuiſibilia. ⁊ vnitiue
mlt̃a hinc iuxta Paulum ariopagite mgr̃m.
Om̄ia nuda et apta ſunt oculis ei⁹ ad heb. iiij.
Sũt em̃ oculi dñi lucidiores ſole. qui in omni
loco contemplantᷣ bonos et malos. teſte vete-
ri ſapiente: et ambroſi. ſuꝑ epl̃am ad col̃. ait.
Omnis ratõ ſuꝑne ſcĩe vel terrene creature in
eo eſt. qui eſt earum et auctor: queꝫ qui inue-
nit. nihil vltra q̄rat. quia hic eſt ꝑfecta dei vir
tus et ſapĩa: quicq̄d alubi queritᷣ. hic ꝑfecte ĩ-
uenitᷣ di. xxxvj. §. hinc etiã. Tertia ꝓpoſitio
ſuꝑius poſita. ſ. ꝙ deus ſit om̄is veritas. clare
ꝑpaucis deducitᷣ. Deus em̃ eſt ſimpl'r ſimplex
ſimplicitate ꝑfecta. vt probat bt̃s Tho. in pri
ma parte. Nullã eĩ ꝯmixtionẽ. nullã mutatõ-
nẽ. nullã ꝯpoſitõeꝫ. nullũue accidens quõlibꝫ
in ſe admittit. Sꝫ vt dic boetius. Accidens in
deo trãſit in ſb̃aꝫ. vt ſcĩa q̄ in creatura eſt acci-
dens. in deo ẽ ſb̃a ſua. Ipſe igr̃ eſt eſſentialiter
⁊ vnice quicq̄d hꝫ: q̄nimo vt ꝓpri⁹ dicatᷣ. Nihil
habꝫ. ſꝫ ẽ q̄õlibet q̄d a quacũq̄ȝ creatura bonũ
et bñ haberi põt. Hanc veritatẽ nõ tacuit mo
ẏſi ſeruo dei cui ait de ſe loquẽs. oſtendam tibi
om̄e bonũ. Cum g̃ cõi modo loq̄ndi dicatᷣ hr̃e
om̄eꝫ veritatẽ plene. reſtat ꝙ ip̃e ſit om̄is veri-
tas. Preterea ſi detᷣ intellectus cui⁹ act⁹ cog̃-
ſcẽdi pariterq̄ȝ ſil' mlt̃a vel cũcta cognoſcẽs. ⁊
nullaten⁹ a potẽtia ſit diſtinct⁹: nõne fatebitᷣ
q̄ſq̄ȝ rõne vict⁹. ip̃m ĩtellectũ eẽ veritatẽ quã
nouit. cũ illa nõ ſit aliud ab actu intellect⁹ ve-
ritatẽ vidẽtis. Erit igr̃ ſicut methaphiſic⁹ pro-
bat cuiuſlibꝫ rei vnũ p̄ncipiũ. velut menſura
oĩm ꝑticl̃ariũ rerꝝ ſp̃ẽi illi⁹. c⁹ ꝑticipatõe oẽ eẽ
e⁹ ẽ tale: tãtũue: atq̄ȝ hoc aliq̄d. Sic oĩa fluia
vnũ ꝑpetũt maẽ. vñ fluũt occultis meatibus
ſuis vt dicitᷣ Eccl̃s. j. Omnes radij licet ꝑ orbẽ

diuiſi infima tenētes ſimul et ſūma vnius ſol'
ſūt ples et nutriūť ab illo: quos qui reſpici ve
tat ꝓhibet ſimiliter vt ſolem videri. Neceſſe eſt
igiť veritatē amātes. ſimpl'r ꝯfiteri quālibet
veritatē radiū fore ab eſſentia diuia fluētem.
in q̄ vel ꝑ quā ſicut ꝓpriaꝫ lucem ipſa videť eſ-
ſentia: xp̄c q̄ꝫ ait Joh. xiiij. Ego ſū via. veritas
et vita. Uia exēplo qua eundum ē imitatione
ne erreť. veritas v̄bo. cui inherēdū ē firma aſ-
ſertōe. ne mēs obtenebreť. Uita in p̄mio. in q̄
quieſcēdū vt ꝯſoleť. Et ciprian⁹ ait. Cōſuetu-
do ſine veritate vetuſtas erroris ē: ꝓpť qđ reli
cto errore ſeq̄mur veritatē. ſciētes q꞉ apud eſ-
drā veritas valꝫ ⁊ iualeſcit et viuit. et obtinet
in ſcl'a ſclo꞉. di. viij. Cōſuetudo. Hiſtoria hēť
ij. Eſdre. iij. vbi ꝓbatū eſt veritatē oīb꞉ fortio-
rem. ⁊ hec veritas de⁹ eſt. ¶ Quarta ꝓpoſitō ſe
ingerit demrānda. ſ. q̄ gramatica. ⁊ alie ſcīe ſe
culares. hn̄t ī ſe ⁊ docēt plīmas veritates. Un̄
⁊ ſup̄ dictū ē ꝑ hiero. q̄ ariſmetrica. et geome-
tria. et muſica. hn̄t in ſua ſcīa veritatem ꝓpter
qđ et clemēs dic. Cū ex diuis ſcp̄turis integrā
⁊ firmā gliaꝫ ſuſceperit veritatis. abſurdū nō
erit ſi etiā aliquid ex eruditōe cōi. ac etiam li-
beralib꞉ ſtudijs q̄ forte ī pueritia attigerit. ad
aſſertōem veri dogmatis ꝯferat. di. xxxvij. Re
latuꝫ. Cur ḡ nō ſtudendū in his ſcientijs: cum
oīa inuocēt veritatē? Sed ſciendū q̄ t̄pliceꝫ
ſedē veritas colit. Prima ē orō vel ꝓpoſitō que
dr̄ vera. vbi manet tanq̄ in ſigno. Un̄ eſt illud
ſcolaſticū dictū. veritas eſt adequatō rei intel
lecte ad intellectū. Et illud aug⁹. q̄ veritas eſt
qđ ita ſe hꝫ ſicut cognitōi videť. ſi velit ⁊ poſſit
cognoſcere. veritatis ſedes ſecūda mens ipſa ī
qua eſt tanq̄ in ſubiecto. areſto. in. vij. metha.
teſte. qui verū ⁊ falſū aīe reddit. Tertia ſedes
veritatis eſt res ipſa que diciť vera. vbi mora
tur vt in ſolio ſuo imꝑatrix: a nullo ente mē-
dicans. ſed ꝑfluens imꝑceptibil'r a p̄ma veri-
tate: ⁊ id qđ inde deſcendit ſine ꝑturbatōe con-
ſeruat. Sic intuebať veritatē Auicēna in me-
tha. ſua vbi dicebat. Ueritas rei eſt ꝓprietas.
et eſſe vniuſcuiuſq꞉ rei quod ſtabilitū eſt ei: in
q̄ꝝtum talis res nata eſt de ſe facere veram ex-
timatōeꝫ. et inquātū ꝓpriaꝫ ſui rōnem que eſt
in mente diuina imitať. Ad ideꝫ tendit v̄buꝫ
aug⁹. dicentis. Ueritas eſt rectitudo ſola mēte
ꝑceptibilis. Quid igiť triuialis porto artium
eſſe cenſeť. q̄ꝝ rectitudo diuina in gramatica.
ſpecies in rethorica. veritas in dialetica. Pri-
me due ſūt vere. ⁊ veritati diuine conformes.
¶ Et vt clareat de vtilitate haꝝ ſciarū. breui-
ter ad ſingulas deſcendam⁹. Gramaticā cum
rethorica. ſcientiā eſſe recte ſcribendi recte ꝓ-
nūciandi. recte ꝯſtruendi tradunt ſapientes.
atq꞉ partium oronuꝫ. vocis articulate. lr̄e. ſil
labe. pedū. accentuū poſitaruꝫ: orthographie.
analogie. ethimologie differentiaꝝ. barbariſ-
morū. ſilogiſmorum. vitiorum. methaplaſma
tis. ſcematum troporū: proſe metroꝝ. fabula-

rum. hiſtoriarumq꞉ peritia. His radijs verita-
tis diuine. velut ſideribus celū etiam ſacre lit-
tere rutilāt clare. quos ſolus illuminat ſol di
uinus. De harum neceſſitate Quintilianus in
libro de arte oratoria. ſcripſit ſic: dicens. Non
ſunt ferendi qui artem gramaticam. vt tenueꝫ.
ac ieiunam cauilantur. Que niſi fundamenta
fideliter iecerit. quicquid ſupſtruxeris finali-
ter corruit: neceſſaria pueris. iocūda ſenibus.
dulcis ſecretoꝝ comes Hec ille. Sed de eloq̄n-
tia cui rethorica ſeruit. Tulius ait. q̄ ſapiētia
ſine eloquentia parum prodeſt. Eloquentia ſi-
ne ſapīa multū obeſt. vt gladi⁹ in manu furio-
ſi. Sed ſapīa cū eloquētia multuꝫ valet: docet
enī clare loquēdo. delectat ornate loq̄ndo. fle-
ctit efficaciť mouēdo. Unde ⁊ heſter orabat ad
dn̄m. Da ſmonē rectū et bn̄ ſonantē in os me
um. vt placeant v̄ba in ꝯſpectu p̄ncipis: vt ſcꝫ
flecteret eū et induceret ad exaudiendū ſuam
petitōeꝫ. qđ ſequutū eſt. ſ. corā p̄ncipe Aſſuero
¶ Dialetica v̄o oīs ambit ceteras artes ab-
dita penetrat. tetra dilucidat. falſa repellens.
veritatē ducit in lucem: et vbiq꞉ valeam deum
meū videre. qui vbiq꞉ latet obſtruſus. Et ſi for
taſſe min⁹ intelligenti minuſq꞉ deū benignum
amāti he ſcientie viles videntur et indigne. vt
de⁹ q̄rať in eis v̄buꝫ. fontē ſapīe in excelſis me-
miniſſe debēt latuiſſe in v̄gine. iacuiſſe in preſe
pio. brutorū medio feno ſociatum. tectum ſta
bulo. pānicul is inuolutū. ẏmmo vt cūcta per
tranſeam cruce affixum. ſicut celoruꝫ faſtigia
tenet ad dexteram patris ſine loco locatum.
Certe intrabo preſepium et crucem domī mei
viliſſimam tota cordis deuotione amplectar.
vt melliſluum reperiaꝫ dominuꝫ meū. Quare
ergo vetať floriba prata. atq꞉ ſtelligeros celos
ſeculariū ſciaꝝ intrare in quib꞉ cū iubilo oc-
cultare videtur. ¶ Quo ad Ariſmetricam vt
verbis vtar torquati li. j. ariſmetrice ſue. Ariſ
metrica cunctis mathematicis prior eſt. non
modo quia ille huius mūdane molis conditor
deus. prima ſue habuit rōcinationis exēplar.
et ad hanc cuncta conſtituit quecūq꞉ fabrica-
uit rōne ꝑ numeros aſſignatoꝝ ordinis inueni-
re concordiam ⁊c̄. Ecce q̄ deus ipſe glorioſus
qui omnia conſtituit in pondere. nūero. ⁊ mē-
ſura: menſura vſus eſt ariſmetrica. ariſmetri-
cam inſpirauit et docuit. Quare ergo ꝓhiberi
debet numeris adiſcendis intēdere. qui deum
ſuū debet imitari. ¶ De muſica qđ dicam hūa
ne mentis medela. quā ignoraſſe tamturpe fu-
it apud venerādos antiquos q̄ꝝ lrās neſciſſe. ſic
ſcribit ẏſidorus. Sine cui⁹ noticia nulla diſci-
plina pōt eſſe ꝑfecta. Hac tota celorū compa-
go ſiſtit. Hac vniuerſa mundi moles ꝯſiſtit.
Sine hac reſpublica ordinate moderari nō pt̄
Mores corriguntur per iſtam. ⁊ humani ani-
mi obtinentur. hec furioſios reſtituit ſub pita
gora ſibi et morbos domauit reddita ſanitate
narrantibus Cicerone et Seuerino poſt eum

Et inſipiens erit et ſolo noīe homo. neceſſarie
geometrie ignarus ꝑ quā uniuſcuiuſqꝫ rei ter-
mini deſignātur. ſicut ſcribit Ricar. Fuit enī
put notat Alpharabiꝰ necīa ꝑſpectīa. qua di-
ſcernit̄ id qḋ apparet in viſu aliter ꝙ̄ ſit. et qḋ
apparet ita vt eſt. Aſſignat em̄ quibꝫ de cauſis
iſta fiāt. ⁊ hoc demōſtratōnibꝫ neceſſarijs: do-
cet etiā quibꝫ modis viſus pōt errare vt nō er
ret. ¶ Ha oro aſtronomie neſciū. Aſtrologiā
ignorātē quēpiā. nōne velut deridēdus infā-
tulus. pnūciabit ſidera labi. Languere lunam
Solemqꝫ q̄litate mutari. ſic vt ſuccurrendum
putet ſono calibis et ferri. q̄tenꝰ inde territus
pluto ꝓſerpinam ſinat ad loca ſupiora reuer-
ti. Quot hiberas nenias inſcij viri ſenes deliri
et vetule garule. de orione feroce. de vrſa vtra
qꝫ adriane corona recitant preciſe. quia ſūt a-
ſtronomie vtcūqꝫ ignari. At quiſq̄s aſtrolo-
gie noticia carens virtuoſos quoſdā putabit
vitioſoſqꝫ alios. laudeue dignos. illos iſtoſqꝫ
vitupandos. q̄ſi volūtarie ſuos actus ꝓducāt.
quos ſola ꝯſtellatio ad opera ſua illos reddit
procliues. nō neceſſitādo. ſed ſenſualitatē in-
clinādo ꝓpter qḋ maximꝰ aſtrologꝰ tholomeus
dixit. vir ſapiens dominabitur aſtris ſcꝫ ratō
ne ſuperādo inclinatōes ad vitia ex ꝯſtellatio-
nibus ꝓcedentes. ¶ Ad phiam veniamꝰ. q̄ re-
rum q̄s deus ſūmꝰ et ſolꝰ creauit. quē ꝑ iſta vi-
ſibilia cognoſcimꝰ. ad hūc ſolū finem pro ſai
magna pte creata. vires. ꝓprietates. dignita-
tes cum effectibus ſuis docet et manuducit ad
methaphiſicū. ſic fideliter fidem catholicā pro
fitentem atqꝫ dicētem. Neceſſe eſt eſſe aliquā
ſubſtantiā eternā imobilē. dantem cūcta mo-
ueri. Subē em̄ ꝓcedūt omnia entia ſcꝫ cauſa-
litate. Si igr̄ oīs ſubē fuerit corrupte. oīa
entia erūt corrupta. q2 deſtructa cauſa deſtru
itur effectus. Et ideo deſtructis p̄mis ſubſtan-
tijs iꝑoſſibile ē aliqḋ alioꝝ remanere. Deus ḡ
ſemꝑ ē. et ē intelligens ꝑ ſe: habetqꝫ vitam no
bilem ⁊ ſempiternā. Ipſe eſt deus vnꝰ eternus
infinite nobilitatis. ⁊ eſt vita ꝯtinua entium:
hec ⁊ multa alia ſcribit areſto. xj. metha. Hic
et auicē. in ſua mathematica: ait. Scīa diuia
eſt ſcīa de rebꝫ ſepatis a materia ēminis ⁊ dif
finitōe. In hac ſcīa q̄rit̄ de p̄mis cauſis eē na-
turalꝰ. ⁊ eē doctrinalꝰ. ⁊ eiꝰ qḋ dependet ex his:
⁊ de cā cauſaꝝ q̄ ē deus excelſus. hec ē phīa pri
ma. hec ibi. Ex his omnibꝫ apparet oīs ſcīas
q̄ ſeclares vocant̄. nōſolū veritates mirificas
ꝯtinere. ſꝫ etiā manuducē in radioſam cogni-
tōnem diuinam. ⁊ ideo non horrendas ſed ſtu-
dioſe colendas.

¶ Quia p̄dicta oīa argu- . §. vj.
endo nō aſſerendo: p̄fatꝰ vir ſtudioſiſſimꝰ et ꝑ
cūcta laudabilis dn̄s Joh. dn̄ici ī dicto libello
induxit. Rn̄dēdo tria notat. Primo ꝙ̄ ſcīa dei
ē alteriꝰ generis a nr̄a. vn̄ eū in ip̄a nō poſſu-
mꝰ imitari. Scd̄o ꝙ̄ ſcīa nr̄a etiā eminēs ē de
paucíſſimis rebꝫ ⁊ iꝑfecta ⁊ multis ꝑiculoſa:
⁊ ideo nō nimis affectuoſe ſꝫ moderate q̄rēda.
Tertō qḋ ꝑmaxie ī dilectōe dei ē imitatō ꝓcu-
rāda. nō in ſcīa niſi ī iſta q̄ eſt donū. ⁊ ē cū ip̄a
caritate vnita. ¶ Dic ḡ rn̄dendo argumēto. in
c. qḋ ſic incipit̄. Bonoꝝ oīm exn̄tium ⁊ poſſi-
biliū. ſolꝰ capax itellectꝰ diuinꝰ. ſeclares ſcīas
nō hꝫ. ſ. ſicut hꝫ intellectꝰ creatꝰ. Pro huiꝰ de-
claratōe dicit q̄nqꝫ ꝯſideranda circa ſcīam. ſcꝫ
ſubiectū. obiectū. rem. modū. ⁊ effectū. Credo
at̄ ſimpl'r dicēdū. hūanā ſcīā nō eē eiuſdē ge-
neris generaliſſimi. q̄ ad p̄dicta q̄nqꝫ: cuꝫ ſcīa
hūana. Nā q̄ ad p̄mū. ſ. ſubiectū pꝫ. q2 oīs ſcīa
nr̄a ē tan̄ꝙ accidens in intellectu hūano ſicut
in ſubiecto. In deo at̄ nullū ē accidēs. nec itel-
lectꝰ diuinꝰ ē ſubiectū alicuiꝰ trāſmutatōis. di-
cente iacob de deo. Apud quē nō eſt trāſmu-
tatio. nec viciſſitudinis obumbratō. ſed lucem
habitat iacceſſibilē ſm̄ aplm̄: ꝓpter qḋ irre-
fragabiliter tenendū eſt cū tota fide catholica
diuinam ſcīam eſſe vniformiter et ſubſtātiali
ter ipſam diuinam eſſentiā. qḋ de nulla creatu
rarum in via. nec in patria dici pōt vel debet.
¶ Sed de ſcd̄o ſcꝫ obiecto magis ad ꝓpoſitum
materia obuerſat̄. Eſt em̄ ſm̄ areſto. in primo
poſte. Scīa de ꝑpetuis et neceſſarijs incorru-
ptibilibus vniuerſalibꝫ. et que nō poſſunt alit̄
ſe habere. Uidendū igr̄ q̄ ſint iſta obiecta. ſunt
em̄ aut deus aut res citra deū aut quedā cō-
plexa. ſicut ſūt ꝓpoſitōes plate. ſcripte aut ꝯce-
pte. aut ꝯceptibiles. Si dat̄ p̄mū. ſ. de deo aſſē
tio quidē deſcriptōni ſcibilis obiecti deo cōue-
nire. de q̄ habet veriſſimā noticiā que eſt ipſe
ſicut ꝓfitetur ip̄e phs. xj. methap. vnde ⁊ diuꝰ
augꝰ. ait in li. vj. de trini. do hoc eſt eſſe quod
ſapientem eſſe: hoc eſt ſapientē eſſe. qḋ intelli-
gere. Uerū hanc ſcīam nō hn̄t nōſolū infide-
les: ſꝫ nec quiſqꝫ fidelis in via. Cum ſcriptum
ſit. Deū nemo vidit vn̄ꝙ Joh. p̄mo. ⁊ priꝰ dixe
rat. Non videbit me hō et viuet ſcilꝫ eſſentiam
meā. Licet enī ſcripſit Cicero li. quem habu-
it de creatōne mundi. parentem vniuerſitatis
huiꝰ inuenire difficile eſt: et cum iam quis in-
uenerit eum. in vulgus indicare nephas ē: nō
tn̄ fuit inuentū a quoꝙ̄ quid ſit. ſed tm̄ q2 eſt:
et hoc eſt qḋ dicit damaꝰ. Q2 de deo ſcire poſſu
mus quia eſt. ſꝫ nō q̄d eſt. In quo ſcīa proprie
dicta non ꝯſiſtit. ſ. ſcire de aliquo. q2 eſt et non
quid eſt. iuxta determinatōꝫ phī in. j. phiſico.
Eſt em̄ deus vt ait caſiodorus. virtus inexpli-
cabilis. pietas incomprehēſibilis. ſapiētia in-
effabilis. cuiꝰ diffinitō eſt finē in finē in ſanctis
laudibꝫ nō hr̄e. Si at̄ dicantur obiecta ſciētie
res q̄ nō ſūt deꝰ. Tūc illa ſūt vlīa. aut ꝑticla-
ria. Nō p̄mū. Nā vlīa aut nō ſt̄. aut a ſuis ſin-
glaribꝫ indiſticta: ꝑticlaria do nō ſūt incorru
ptibilia ⁊ ſempit̄na. ſꝫ ſūt tꝑalia ⁊ defectibilia
que tꝑe ceperūt. et cōtinue deficiunt. etiā que
magis ſolida vident̄. ſicut ſūt ſpiritus et corpo
ra ſuperiora. niſi oīpotens illa manuteneret

boc nō cognouerūt boīes ſeculi. Et ſi qui cuꝫ
catbolicis crediderūt. nō tñ ſciuerūt ſcīa ꝓprie
dicta: nō eñ talis noticia ex immediatis et ꝑ
ſe notis ꝓcedit. ſꝫ ex reuelatis ⁊ alijs nob̄ igno
tis. Dimittaṫ quedaꝫ tergiuerſatō ignorātie.
dicentiū ꝙ diffinitō ſcīe quā dat areſto. eſt ſm
naturā: ſed ſm naturā vl'ia ꝓut ſūt in ſuis ꝑti-
cularibꝫ. ſūt incorruptibilia. cū ꝑ generatōneꝫ
ſucceſſiuā ꝯſeruenṫ ī eſſe. Similr̄ corpa ſupi-
ora ⁊ ſpūs intellectiui ſūt ſm naturā a corru-
ptōne libera. cū corruptōis ꝑncipiū nō babeāt
in ſemetipīs. bec eniꝫ friuola ſūt. Nam natura
vniuſcuiuſq rei create ē illa. nō quā pbī cre-
dūt. ſed quā deus ꝯceſſit. Nō eñ natura ſolis ē
comedē et bibē q2 plures pbī boc opinati ſūt:
nec natura magnetis ē viuere ſpū q2 tales mi-
le ſuis boc affirmauerit. Vocare ꝗppe naturā
illā ꝯdictōeꝫ quā boīes ꝓprio luīe freti rerum
ſpeculataꝝ ab eis arbitrati ſūt. eſt dicere verū
falſū. et falſū verū qđ nō ad ſcīaꝫ ſed ad terriſ-
ſimā ignorātiā nouimꝰ ꝑtinere. Sic exiſtimā
tes pugnāt pbiſicorꝫ ſcole. ſeſe mutuo cecos
vocātes. At ſi dixerimꝰ obiecta ſcīa eſſe reruꝫ
incōplexa: vt modernis magis placet. Que ſi
ꝑticulariter eē deſināt. deſinēte ſubiecto ī quo
ſūt. illa tñ nō deſinūt. cuꝫ ſint reꝝ ſpēs intelle-
ctibꝫ iūcte creato vel increato. ⁊ actꝰ ſcīe gene-
rantes duo ſequunṫ. Primū ꝙ neq de bis ne-
q de ſignificatis ꝑ ea eſt aliqua ſcientia ꝓprie
dicta. cū nō ſint minus variabilia ꝙ̄ ſint eorū
ſubiecta. ⁊ ſi tortuoſus anguis et coluber ver-
ſutus ꝑniciter tendēs ad fugā. dicat illa ꝯple-
xa de quibꝫ ſcīa baberi dr̄ eq̄pollere ꝯditōnali
bus veris. quaꝝ quelibet ē nccīa: dicendū eſt
ꝙ ſcīa certiſſima dei nō ē de ꝯditōnalibꝫ. Et ꝙ
quilibet bō bꝫ rōnabilr̄ dubitare de ꝓpoſitōne
oīñ a deo nō reuelata. ⁊ actus primos nō im
portāte. an ſit nccīa. impoſſibilis vel ꝯtingēs
cū nemo bēat beſitare bāc. Deus plura poteſt
ꝙ̄ intellectꝰ creatꝰ valeat cogitare. Nemo dicꝫ
bic ſtoicoꝝ opinionē tenendam. ſ. ꝙ nibil ſciri
ꝯtingat. ſi meminerit actus primos excluſos
et ſtoicos nō fuiſſe de ſcīa tam ſtricte locutos
Secūdū qđ ſequiṫ eſt deū glorioſū talē ſciētiā
nō babere. cū nō ꝑ ſpeties ſed per ſeipſum cū-
cta ſcibilia clare cognoſcat. Ex bis eliciṫ cla-
re vna veriſſima diſiūctiua ꝙ̄ copulatīe realr̄
equipollet. videlicet ſolus deus de creaturis bꝫ
ſcientiam. vel ſciētia dei. ⁊ ſcīa noſtra nō ſunt
generis eiuſdem: qđcūq detur. babeṫ ꝓpoſituꝫ.
Tertiū ꝯſiderandū. et declaranduꝫ eſt quid ſit
ſciētia ſm eſſentiaꝫ: et dicendū ꝙ ſcīa eſt luci-
dus et completus babitus intellectus in certā
rerū certaꝝ cognitōem intellectiuam ꝓducēs
per boc qđ dꝛciṫ lucidus excluditur a ſcientia
fides et opinio. Addiṫ in diffinitōe illa ꝯpletꝰ
quia licet vniuſcuiuſq rei cuiꝰ ſunt ꝯcluſiones
ſcibiles mille. tñ babeaṫ vna: nō tamē res il-
la per ſcīam cognoſciṫ. cuius improportiona
biliter plura fere ignoro ꝙ̄ ſciam. Addiciṫ in

diffinitōne babitus. per quem eximiṫ actus ꝙ̄
quis caſu aliquid repente nouit. et eiuſdeꝫ no
ticiam amittit repente. Diciṫ etiā in ea intel
lectus ꝓpter imaginatiuā et alias potentias.
que ſeruiunt intellectiue potētie in ꝑcipiēdo.
participādo cū brutis. Certū eſt adiunctū. q2
et ſi reuelaret alicui quid eſt aīma. et ille dubi
tet ſic eſſe. tunc de eo nō babeṫ fides. cum non
firmiter inbereat. neq opinionē. q2 deꝰ opini-
oneꝫ nō reuelat. nec ſcīam. q2 ꝑ demōſtratōeꝫ
nō certificat. Sequiṫ in diffinitōe rerum cre-
atarum. ſubintelligiṫ vnius vel plurium. ad
differentiā ſapīe que eſt prime cauſe ſiue diui
narū rerū cognitō. Quod poniṫ vltimo ſeclu
dit ſcīam ab alijs babitibus qui ceteras animi
potentias quocunq modo immutant. In eo
igitur ꝙ ſciētia lucida eſt in via raro. cōuenit
creaturis rariſq. quia cicerone ī dyalogo ad
bortenſeꝫ probante. omnis cognitō multis eſt
abſtracta difficultatibꝫ. Eſt eniꝫ et in ipſis re-
bus obſcuritas ⁊ ī iudicijs noſtris infirmitas
ꝓpter quod diciṫ. Nibil ē adeo indubitatū qui
adbuc ſolennē inquiſitōnem admittat. Et au-
guſtinꝰ dicit de ꝯſe. di. iiij. Sicut in ſacramen-
tis. ꝙ ſi ſinguli interrogarenṫ. forſitan tot opi
niones quot bomīes inuenirenṫ. Nemo etiaꝫ
areſto. confitente alicuiꝰ rei create. bꝫ babituꝫ
ſcīe ꝯpletū. deo excepto. Que eñ ſcimꝰ ait tri-
megiſtꝰ. ſṫ ꝑs corꝝ mīma ꝙ̄ igꝛamꝰ. et boc cuꝫ
intellectꝰ nr̄ ſe bēat ad māifeſtiſſima naṫe. ſic
oculus noctue ad lumē ſolis. ſm areſto. ij. me-
tba. et ſap. ix. dr̄. Difficile extimamꝰ ꝙ̄ in terra
ſūt. et ꝙ̄ in ꝓſpectu ſūt cū labore inuenimꝰ: que
aṫ in celis ſūt. ꝗs inueſtigabit: Preterea babitꝰ
ſic nec aliqđ accidēs ē in deo: ſic ꝗbuſdā matbe
maticis de veris ⁊ p̄mis actibꝫ. ſicut ꝯ ſtoicos
diſputaṫ de rebꝫ. certitudinē nō bēmꝰ in via: ⁊
tñ oīña nuda et apta ſūt oculis dei. Igr̄ quo
ad eſſentiā ſcīe. nō ē vna ⁊ eadē genere ſcīe di-
uina ⁊ būana. Non eñ dico diſtingui ꝑ maiꝰ ⁊
minꝰ. ⁊ imꝑfectū et magis ꝑfectū. ſicut diſcer-
nunṫ ſm intellectū ſcti doctores theologia vi
atoꝝ a theologia ꝯꝓbenſoꝝ: ſꝫ eſſencialr̄ ⁊ in-
finite. cū ſcīa dei ſit deꝰ. et ſcīa būana ſit ꝗdaꝫ
ꝗlitas labilis dū obtineṫ ī via ¶ Ex quo pꝫ boc
idem ꝙ̄ ad ꝗrtū ꝯſideranduꝫ de ſcīa. ſ. de modo.
Nam oīñs nr̄a cognitō ortū bꝫ a ſenſu. oīñs
nr̄a cognitō ſpēs trabit a rebus: fere nulla no
ſtra ſcīa dici pṫ intuitiua. oīñs nr̄a cognitio
intellectiua grabatim ꝓcedit a magis vl'ibꝫ ad
minꝰ vl'ia. vſꝫ ad ſinglaria: oīs nr̄a cognitō ad
minꝰ nota a magis notis. Oīñs nr̄a cognitio
ſillogiſtica ē. ⁊ diſcurſiua: et ꝓpter boc ſcire vi-
atoꝝ. nō ſolū ē diſtinctū a diuino ſcire. ſm eti-
am plm̄ a ſcire angelico. Angelus eniꝫ ſpecies
reꝝ bꝫ inſertas. ſenſibꝫ corꝑalibꝫ nō vtēs. eq̄li
ter oīa creata ſine diſcurſu cognoſcēs. Deꝰ vo
neq ſpēs a rebꝫ abſtrabit. neq abſtractīe neq
ſucceſſiue ſed intuitiue: et vnico actu ſe ⁊ alia
q2 oīa ꝙ̄ ſūt in eo infinite cōprenbit ¶ Effectꝰ

etiam ſcientie diuine. ſũt multum diſtincti a
noſtris q̃ ad. v. declarandũ circa ſciam. Nam
ſcia dei ẽ cauſa rerũ volũtate ꝯiuncta. Sꝫ ſcia
nr̃a a rebꝫ procedit. neqꝫ hoc libito volũtatis.
Scia dei eſt neccia certa. Scia aũt noſtra non
ſolũ eſt ꝯtingẽs. ſed etiã fere opinatia ſeu opi
niones generat magis q̃ ſciam ꝓprie dictam.
Dimitto q̃ ſcia noſtra inflat. diuina edificat:
noſtra occidit et illa viuificat. Cum ĝ arguen-
do ſuꝑdictũ eſt. q̃ debemus deum imitari. Sꝫ
deus habet omneꝫ ſciam ergo ⁊c̃. põt antece-
dens deponi ſi vl'r capiat̃. aliter conſequentia
nulla. cũ ab idefinita ad vniuerſalẽ ſit vanus
proceſſus. Non em̃ in om̃ibꝫ debemus deũ imi
tari. voluit em̃ hoſtis antiquꝰ eſſe vt deus. ⁊ de
celo fuit expulſus. Nec etiam in via in modo
ſciendi poſſumꝰ deũ imitari. ſed in alijs vt dice
tur hec om̃ia predicta prefatus dominꝰ Joh.
dominici in dicto libello ponit. ¶ Cum ergo
dictum ſit imitatores dei eſtote. cũ magna glo
ria ſit ſequi regem factorem ſuũ: vt ait Salõ-
mon. In quo ꝑmaxie debeamꝰ imitari decla-
rauit idem apl's ſubdens. Ambulate in dilecti
one dei. ſicut et xp̃c dilexit nos. Non ait imi-
tamini deum in potentia vel ſcientia ſꝫ in dile
ctione. Nec xp̃c ait. Diſcite a me ſcientiam. qꝛ
ſapientia ſum dei patris. Sed diſcite humili-
tatem. quia mitis ſum ego ⁊ hũilis corde Ma-
the. xj. Lucifer deum imitari voluit in poten-
tia (vt ita dixerim) cupiens ex naturalibus et
gratuitis a deo acceptis. propria v̾tute ad glo
riam peruenire: dicens. Similis ero altiſſimo
qui ꝑ ſe gloriam obtinet. Sed detracta eſt ad
inferos ſuperbia ſua. Gloriatus ẽ nabuchodo-
noſoꝛ de potentia ſua ſuperbiẽs. tãq̃ ex ſe illã
adeptus. et conuerſus eſt in beluam ſm̃ ima-
ginatõnem ſui. et aliorum videntiũ eum. dañ.
iiij. et. xvij. q. iiij. Miror. alter Nabuchodono-
ſoꝛ de ſuperbia elatus voluit vt deus adorari. ⁊
confuſus eſt ꝑ feminaꝫ ſanctã Judith. occiſo
holoferne principe militie eius. Adam et eua
voluerunt deum imitari in ſcientia dicẽte eis
antiquo ſerpente. Eritis ſicut dij. ſcientes bo-
num et malum: et de paradiſo expulſi ſunt cũ
tota poſteritate ſua. humiliata infinitis miſe-
rijs aĩe et corporis: voluerunt ait Augꝰ. rape
re diuinitatem et perdiderũt felicitatem. Sed
viri ſancti qui glorioſum ſanguinem fuderũt
pro dño imitati ſunt in morte ſua deum incar
natum per dilectõneꝫ. et ideo coronas triũpha
les meruerunt. Abrahaꝫ imitatus eſt deum ĩ
dilectione. patriam deſerens. filiũ offerens. et
circũcidens in ſenectute vt deo obediret. ex hu
militate ſe cinerem et puluerem dicens: et ex-
altatus eſt vſqꝫ ad viſioneꝫ trinitatis per figu
ram quando tres vidit. et vnum adorauit. Da-
uid imitatus eſt deum in dilectõne. etiam ini-
micorum capitaliuꝫ. in humilitate ſe pulicem
viuuꝫ et canẽ mortuum vocitans. et ſuper ſe-
nes intellexit diuina miſteria. Paulus apo-
ſtolus q̃ cupiẽs ex intẽſa dilectõe dei diſſolui et
eſſe cũ xp̄o. et tñ anathema eẽ a xp̄o ꝑ frĩbus
ſuis vt ꝯuerterent̃. ꝑmũ ſe pctoꝝ ꝓclamãs ex
hũilitate ꝓfundiſſima. ⁊ minimũ aploꝝ. q̃ plꝰ
om̃ibꝫ laborabat: ſublimatus fuit ad clarã dei
viſionẽ. qñ raptus fuit ad tertiuꝫ celũ. ¶ Ex ſi
quis deum velit imitari in ſcia. imitet̃ in iſta
que donũ dei ẽ. et ſine dilectõe et humilitate eẽ
nõ põt. Vani em̃ ſũt om̃es hoĩes in quibꝫ ſcia
dei nõ. ſ. hmõi. Qui em̃ dixerũt linguam nr̃aꝫ
magnificabimꝰ. labia nr̃a a nob ſũt. q̃s noſter
dñs eſt: Vani ⁊ falſi in ſua elata extimatione.
quia deus ſciarũ dñs. j. Reg. ij. falſi in ſuis do-
ctrinis. nullus em̃ fuit qui nõ falſa ſcripſerit
vani inutiles ſibi. vacui virtutibꝫ veris ⁊ vltĩo
fine beatitudinis priuati: dicente ſalomone.
laboꝛ ſtultorũ interficiet eos. ſ. morte ꝑpetua
quia neſcieꝛt ꝑgere in vrbem. ſ. ciuitatis ſuꝑ-
ne. ꝓpter qd̃ et dñs ꝑ Hiere. dicebat. Non glo-
rietur ſapiẽs. ſ. ſcia mũdana in ſapĩa ſua. neqꝫ
potens in potentia ſua. neqꝫ diues in diuitijs
ſuis. Sed qui gloriat̃ in hoc glorietur. ſcire et
noſce me. Ad quã noticiaꝫ dei valet ꝑmaxime
cognitõ ſui. q̃ ꝑtinet nõ patrum ad donũ ſcie
Vñ et ſeneca. principiũ ſalutis cognitõ ſui. Et
Augꝰ. breuiſſime orans: dicebat. Deus meus
nouerim me. nouerĩ te. quia cognitõ ſui vera
inducit ad dei cognitõeꝫ. Quid em̃ prodeſt ait
Berñ. ſcire vires herbarũ. ꝓprietates elemen-
toruꝫ: curſus ſyderum et hmõi. te neglecto ſeu
ignorato. q. d. nihil. Similis ꝑ hoc eſt demoni
bus. Vñ interꝑtant̃ ſciẽtes. nõ ergo ꝯdemnã-
tur vacãtes ſtudio ſciarũ ſeculariũ. Sed con-
ſtituentes finem in huius noticia. Sicut qui-
dam antiquoꝝ phꝫorum falſo opinati ſunt: ac
etiam nimis eis intendẽtes. ita vt vtiliores et
neceſſarias. ad ſalutẽ lr̃as contẽpnãt vel omit
tant cum dicat ſapiens. Nihil nimis vel eis q̃-
cunqꝫ modo abutentes.

Hanc aũt ſciam donũ .§. vij.

Spiritusſancti. omni mundane ſcientie prepo-
nere debemus. quia hec ſola ducit ad vitaꝫ. nõ
autem alie niſi cum iſta. Et quanto maioꝛ in
nobis dilectio eſt. que eſt vinculum perfectio-
nis vt ait apoſtolus ad col'. iij. et quãto maioꝛ
humilitas que dilectõnem in altuꝫ erigit: tã-
to maioꝛ huius ſcientia ſpũſſcti habet̃. Et ipa
ſcientia ſalubrius cũctas docet ſciẽtias alias
moraliter. vt patet diſcurrendo ꝑpaucis. Do-
cet gramaticã ſcilicet recte loquendi et recte
ſcribendi. Linguam em̃ quam vt dicit iacobꝫ
nullus domare potuit ſcilicet ex ſe inquietum
malum et plenam mortifero veneno. peruerſe
loquentem. et peius ſcribentem. hec dirigit vt
loquatur recte. ⁊ ꝓpterea in linguis ſpiritus. ſ.
qui eam infundit igneis apparuit. Retoricam
ſuggerit. ita vt preueniant principes angelo-
rum coniuncti pſallentibus: et principem
principum deum. qui nullis viribus ſuperari

pōt. flectat oratō publicani. vincatq̧ inuinci-
bilem. et ligat om̄ipotentē moyſi deprecatō. O
q̄ utilē dialecticā verū a falſo diſcernentē. ſſ. ꝑ
donū ſcie infundit. cū em̄ in tēptando ſophiſti
ce ſillogizet hoſtis antiqu⁹ vt ꝯuincat ſub ſpē
boni exempli grā ſic. Om̄e bonū eſt proſequēs
om̄is fornicatō eſt bonū. vel adulteriū. vl' fur-
tum ē bonū. qz delectabile. qz vtile q̄ ad furtuz
ergo proſequere fornicatōez vel furtuz. cū de-
lectabile et vtile ſit bonum. Sed ſophiſma eſt
⁊ qui ſophiſtice loquit̄: inquit. ſapiēs odibilis
eſt. quia decipere querit vt diabolus. Donum
igitur ſcie qua quis diſcernit in moribus verū
v̄tutis a falſo vicij rn̄dit. Omne vtiq̧ bonū ꝓ-
ſequēdum. ſi eſt verum bonū et honeſtū. Sed
ſi fornicatō vel furtū ſit bonuz ſm̄ quid. quia
delectabile ſenſualitati: nō tn̄ eſt verum bonū
et honeſtum. Sicut ſi diceret̄. Oīs homo ē ra-
tōnalis. ſz hō pictus eſt hō: g̊ rōnalis. falſo cō
cluderet̄. qz pictus ē hō ſm̄ quid. i. ſm̄ apparē-
tiā ſeu repreſentatōz. Sed cum dicebat. Om̄is
hō eſt rōnalis intelligit̄ de hoīe vero ⁊ ſimpl'r
Docet g̊ ſcie donum ī actibus vitiorū non eſſe
verū bonum. ſed verum malū et apparens bo-
num. et ideo declinandum ad ariſmetricaz de-
ducit ſciētia ſpūs nūeros multiplicādem vt. ſ.
peccata ſingula dinumeret cū ſuis circūſtan-
tijs. vt declarat aug⁹. de pe. di. vj. et ꝑ ſingulas
noctes vitioꝝ lacrimis lauet conſciētie lectū
Suggerit ſpūs etiā beneficia numerare a deo
collata. que tot reperiunt̄. vt vix optimus al-
goriſta valeat recenſere. ſicut nec guttas ma-
ris. Numerat q̄z nūerū dierū quis eſſe poteſt.
et videt q̄m̄ mille anni ante oculos dei. tanq̄
dies heſterna que preterijt. et totū tēp⁹ ab ini-
tio mundi vſq̧ in finem eſſe ſicut momentum
ſtatere et guttaz roris. compatōne vite perpe-
tue. vbi omni bono aīe ſanctorum fruuntur.
Talem armoniā. et melos ſm̄ muſicam moꝝ
ſpiritus mēti inſerit exercendaz. vt dicat ſpō-
ſus cant. iij. Sonet vox tua in auribus meis.
vox em̄ tua dulcis. Et pſ. Jubilate deo omnis
terra. Cantate. exultate ⁊ pſallite in cithera in
tubis ductilibꝫ. et voce tube cornee. Jn pſalte-
rio timpano et choro ⁊ in cimbalis beneſonā
tibus: que voces ſignāt diuerſos animi motus
ſm̄ varias virtutes deum laudantiuz. menſu-
rare tempalia facit geometria ſpūalis. ⁊ aſpi-
ciens terrā cum hieremia. videt quia vacua ē
et q̄ſi nihil. Mēſurat amores ſuos vt deuz ſine
mēſura diligat. certa ꝺo om̄ia certa regl'a ra-
tōis mēſurat. Dimēſiōes nō quātitatiuas ſed
v̄tuales mēſurat ī deo: ⁊ ſi nō cū oībꝫ ſāctis cō
prehenſoribꝫ. tn̄ ꝑ ꝯtemplatōz in terra militā
tis eccl'e in diuis. Longitudinē eternitatis. la
titudinē extenſe caritatis. altitudinē immen-
ſe poteſtatis. ꝓfūduz ſapie claritatis. Non de-
ficit in habēte ſciam cū caritate ſancta aſtro-
logia ad curſum et v̄tutē ſolis ⁊ lune ac ſtella-
rū. Attēdit ꝯſiderās pie q̄ ſtella differt a ſtel-
la in claritate. Sic ⁊ ſancti in gloria vnus al-
tero maior. Sicut ⁊ in mūdo de gentibus vn⁹
altero perfectior. et diuerſos effectus produ-
cunt ſm̄ gratiam gratis datam. Nam alij da-
tur per ſpm̄ ſermo ſapiētie. alteri ſmo ſcie ⁊c̄.
Solem quoq̧ contemplant̄ in celo. quia ſicut
teſte eccleſiaſtico. Sol illuminās per omnia
reſpicit. et gloria dn̄i plenū eſt opus ei⁹. ⁊ ori-
tur ſol et occidit. et ad locuz ſuū reuertit̄. ibi-
q̧ renaſcens girat ꝑ meridiem et flectitur ad
aquilonē. vt inquit Salomō ecc̄s. j. Sic iuſti-
cie xp̄c deus noſter illuminat omnem hominē
venientem in hūc mūdū. opuſq̧ eius in mūdo
plenum gloria. quā nobis procurauit: ortuſq̧
de lucida nube v̄gine maria occidit ꝑ paſſiōz.
vnde tenebre facte ſūt ſuꝑ vniuerſam terram:
deficiētibus cūctis a lumine fidei deitatis ipi⁹
excepta ea. Sed renaſcēs ſol ipē ꝑ reſurrectōz
poſtq̄ inferiores partes terre deſcendens. illu-
ſtrauerat patres ī vmbra mortis ſedentes. ra-
dios ſuos erga diſcipulos diffundit. et lumen
eis reſtituit fidei. Girauit aūt ſol iſte per me-
ridiem. quādo in celū aſcendens ſuꝑ cherubiz
et ſeraphim ignem feruidū ſui amoris in pen-
the. in munduz miſit. nec eſt qui ſe abſcondat
a calore eius. Ad aquilonē flectetur ad aq̄lo-
nem frigidum in fine mūdi. quādo habundāte
iniquitate refrigeſcet caritas in cordibus ml'-
torum. Speculatur ille noſter aſtrologus et
lunaz eccl'e. que lumen a ſole mēdicat xp̄o ihū
dn̄o noſtro. Et quia vt ait propha. Eleuatus ē
ſol ſuꝑ om̄s celos et luna ſtetit in ordine ſuo.
Phiam edocet ſcie donum. vt inuiſibilia dei ꝑ
ea que facta ſūt intellectu cōſpiciat ſcz dei per
fectōes. ex pulcritudine eniz celoꝝ et planeta-
rum. et aliarū rerū. pōt ſciri ſpecioſitas im-
mēſi dei: ex virtute earū virtus et bonitas dei
ex ordine earū ſapiētia dei et hmōi. vnde dici
tur ſap. xiij. Si horū ſpetie delectati ſcilz ſolis
lune et ſtellaꝝ deos putauerūt ſcz talia: ſciant
quanto his dominator earum ſpetioſior eſt.
Speciei eniz id ē pulcritudinis generator hec
omnia ꝯſtituit. Aut ſi virtutem et opa eoruz
mirati ſūt intelligant ab his. q̄m̄ qui hec con-
ſtituit: fortior eſt illis. A magnitudine ſpeciei
et creature cognoſcibiliter poterit horuz cre-
ator videri. hec ibi. Cum enim nonſolum ſcd̄m
catholicos ſed etiaz phos. deus ſit prima cau-
ſa omniuz. et cauſa ſit potior effectu. Et in li-
bro de cauſis dicitur. q̄ om̄is cauſa ꝑ̄ma. plus
influit in cauſatū cauſe ſecūde. q̄ ipa cauſa ſe
cunda. ideo ſequit̄ q̄ om̄is pulcritudo. virtus
ſuauitas. quodcūq̧ bonuz vere amabile ſit in
deo. et ideo ſuper omnia diligendus et in dile-
ctione pro poſſe imitandus.

Et quia ad donū ſcie-. §. viij.

tie ꝑtinē videt̄ noſce diſcernere inter diuinas
inſpiratōnes. et diabolicas ſuggeſtiones: que
aliq̄n multū velate ꝑſonis ſpūalibꝫ igerūt̄. di-
cēte aplo. Jpe ſathanas trāſfigurat ſe ī āgl'm

lucis. nō ſolū apparendo ſenſibiliter ſub forma angeli boni xp̄i vel alicui᷒ ſancti. vt habet̄ de beato Antonio. martino et alijs. et inuiſibilit̄ ſuggerendo aliq̄d apparēs bonū opus ſed aīme nociū. vt greg. dicit. di. xlj. Sepe vicia ſe ingerūt et v̄tutes ſe eſſe mentiunt̄. vt tenacitas p̄ſimonia. Effuſio. largitas. crudelitas. zel᷒ iuſticie. Remiſſio pietas videri velit. Ideo h̄ ponent̄ quedā documēta ex quodā libello q̄ attribuit̄ b̄to vincētio ordinis p̄dicatoꝝ. p̄dicatori eximio. ⁊ ſc̄titate mirabili. Notandū igit̄ q̄ circa t̄eptatōes ſpūales hui᷒ t̄pis q̄s ꝑcurat diabol᷒ ī cordibꝫ aliquoꝝ ſpūaliū. ¶ Primū ē q̄ volētes ſe deo total'r ſubdere. deſiderēt ꝑ ratōez vel ꝯt̄eplatōez. vel alia opa ꝑfectōis. viſiones. reuelatōes. guſt᷒. ſeu ſentimēta a deo vl' de deo. q̄ ſūt ſup̄ naturā ⁊ ſup̄ cōem curſū eorū q̄ diligūt ⁊ timēt deū veriſſime. q̄i vt ex hoc ſignū accipiāt dilectōis dei ad eos ⁊ acceptatōis Sz temptatō ē tendēs ad decipiendū. tale em̄ deſideriū et inſtigatō nō pōt eſſe ſine radice ſuꝑbie et p̄ſūptōis. vel intentōe alicui᷒ vane curioſitatis. circa ſecreta dei vel fragilitate fidei. ⁊ ꝓpter hūc defectū iuſticia dei dimittit aīam. q̄ hz tale deſideriū. et ꝑmittit venire intellectuz in illuſiōez ⁊ in t̄eptatōez diaboli ꝑ falſas viſiones reuelatōes ⁊ ſeductōes: ⁊ vt magis detur fides hoſti ſuggerēti. aliq̄n vera reuelat. vt ad credendū aſſuefaciat. ꝑ quē modū ſciāt maiorē ꝑtez t̄eptatōnū ſpūaliū hui᷒ t̄pis. et radicat in cordibꝫ eoꝝ q̄ ſūt nūtij antixp̄i. Debes ḡ ſcire. q̄ vere reuelatōes ⁊ guſt᷒ ſeu ſentimēta ſecretoꝝ dei. nō veniūt ꝑ āndictū deſideriū. neqꝫ ꝑ aliquā ꝯiuratōez ſeu ſtudiū q̄d aīa h̄eat ī ſe ſz tm̄ veniūt pura bonitati dei ī aīaz q̄ ē ī magno timore dei. et hūilitate. ⁊ reuerentia ipſi᷒ dei: nec debz q̄s exercitare ſe ī hmōi hūilitate. ⁊ dei timore. ꝓp̄ hoc vt h̄eat viſiones. reuelatōnes ⁊ ſentimenta de deo. quia in idem delictū caderet. q̄d et hoc deſiderās. Sed petendū ⁊ deſiderandū quod ait p̄s. Notū fac mihi domine finē meū. q̄d ſcz ē deus. vt ſciam q̄d deſit mihi virtutis ⁊ boni ad ip̄m ꝯſeq̄ndū. et nō vt ſciaz ſecreta ei᷒. Secūd᷒ mod᷒ t̄eptatōis occulte diabolice ⁊ deceptorie ē. cū q̄s in ſua oratōne vel ꝯt̄eplatōe ſentit aliquā ꝯſolatōez ⁊ dulcedinez Ex qua ⁊ ꝓpter quā incipit de ſe p̄ſumere: ⁊ extimatōnez ſuipſius h̄re. et in ambitōne ꝓprij honoris. et reputatōem talez vn̄ ſuggerit̄ ſibi dignū ſe eſſe. vel hmōi vite gl'e vel laudis. vl' paradiſi. Scias ḡ q̄ h̄ latet anguis in herba. ⁊ iō fugite o pueri. Nec admittas talē ꝯſolatōnem quātū in te ē. q̄z deceptoria. Et ꝑ iſtā ꝯſolatōz incurrit aīa in plures malos errores. ⁊ dn̄s ꝑ ſuū iuſtū iudiciū ꝑmittit p᷒ea diabolo augm̄tādi talē ꝯſolatōz. ⁊ accelerādi: et ip̄rimē ī aīa illa falſiſſima ⁊ ꝑicl'oſiſſima ſentimēta ⁊ alias illuſiōes q̄s credit veras eē. Heu heu dn̄e deus q̄multe ꝑſone ſūt decepte p modū iſtū. Legit̄ de. b. Jordane ſc̄do mḡro ordis p̄dicatoꝝ. q̄ diabol᷒ q̄ſiuit eū decipe ꝑ hūc modū. nā ꝑ aliq̄s dies eo celebrāte diabol᷒ fecit maximū odorez de mānibꝫ ei᷒ fluē cū maḡ ꝯſolatōne. vt vel ſic inde de ſe p̄ſumeret. Sz ille mirat᷒ ⁊ deceptionē timēs. ſe magis hūiliabat. orās vt ſi temptatō erat: euaneſceret. q̄d ⁊ factū ē: ⁊ ita euaſit t̄eptatōez ī illa ꝯſolatōe nō ſe figens ſz fugiens. Et ſcias ait. b. ille. q̄ maior ꝑs raptoꝝ vel poti᷒ orabiatoꝝ nūcioꝝ antixp̄i eſt ꝑ iſtū modū. Et iō caue. q̄ in tua orōne vel ꝯt̄eplatione nō ſuſtineas aliquaz ꝯſolatōez. niſi illā q̄ veit poſt ꝑfectā noticiā et ꝯpletū ſentimentum tue hūilitatis ⁊ impꝑfectōis. ⁊ q̄ facit ꝑſeuerare dictā noticiā. ⁊ āndictū ſentimētū ī te ⁊ magnitudinē ⁊ altitudinē dei ꝑ altam reuerētiā ⁊ cū magno d̄ſiderio honoris dei ꝯſolatō nō admittat̄. ⁊ ipſa ꝯſolatō aduenīēs in p̄dictis fundet̄ ad q̄d pōt induci. vſ᷒. p̄s. Renuit ꝯſolari aīma mea. ſ. in iſtis mūdanis. Memor fui dei. ſ. ī oratōne ⁊ ꝯt̄eplatōe ⁊ delectat᷒ ſum ei᷒ memorādo nō in ea tn̄ figēdo. Sz exercitat᷒ ſum in bonis oꝑibꝫ ⁊ defecit ſpūs me᷒. i. om̄is elatō mētis et iſta ē vera delectatō. ¶ Tertius mod᷒ t̄eptatōnis magis ꝑiculoſus eſt. cum ſub aliq̄ viſione vel ſentimento cor inducit̄ in opionionem vel infectōnē cōtra aliquez articulum fidei vel ꝯt̄ bonos mores. ⁊ maxime ꝯtra hūilitatē vel honeſtatē: ſicut legit̄ in ſc̄da coll'. abbatis Moy̆. de illo cui ꝑl'ies diabol᷒ vt angelus bon᷒ apparuerat cum luce magna. qui demū ei ſuaſit vt filiū paruum quem ſecum habebat occidendo deo offeret. vt ei placeret ſicut abrahaz in oblatione y̆ſaac filij ſui. Sed fugiente filio. non valuit q̄d intendebat efficere. Et de alio qui ſe proiecit in puteum ex iuſſione angeli mali. q̄ vt bonis cum ſplendore apparuerat. Igitur tales viſiones et iuſſiōes exhorreſcas. q̄ntumcūqꝫ ſecreta aliqua viſio cum lumine vel ſine lumine. et ſentimento. de quo ſi cert᷒ q̄ ſit ex parte dei. et q̄ certificatus es in corde tuo q̄ illud ad quod inducit viſio. eſt deo placitum noli te firmare in dicta viſione. ¶ Attendendum etiam q̄ nec ꝓpter magnam deuotōnem. nec ꝓpter magnā vitam. nec ꝓpter claꝝ intellectum. nec ꝓpter aliquā ſufficientiā quaz videas ī aliq̄ ꝑſona vel in aliq̄bꝫ ꝑſonis. nō ſūt ſeq̄nda eorum ꝯſilia nec eoruz modi imitandi. Ex quo apparet q̄ eorum ꝯſilia et dicta clare et multū rōnabil'r nō ſūt ſm̄ deuz. ⁊ verā diſcretōez ꝑ vitā xp̄i ⁊ ſanctorū monſtrata. ⁊ ꝑ ſanctā ſcripturā in dictis ſanctoꝝ notificata ⁊ p̄dicta. Et ꝓpter hoc nō ē timēdū q̄ ſꝑnēdo talia peccet̄ ꝑ ſupbiā et p̄ſumptōz. ſz poti᷒ q̄ fiat ꝓpter zelū virtutis. Nolite ait Joh̄. in p̄ma canōica om̄i ſpiritui credere. ſz ꝓbate ſpūs vtrum ex deo ſint Non enim ſtatiz videri poteſt diuina maieſtate conceſſum. q̄d fecerit hūana pollicitatōe ꝓmiſſum ait Ciprianus. di. l. Si quis p̄poſtera. ¶ Inſuper et fugiende ſūt et vitande ſocietates et familiaritates illorum et illarum. qui

tales tēptatōes ſemināt et diffundūt: ⁊ etiā vi
tande ſūt ꝑſone ille q̄ ſuſtinēt ⁊ laudāt eas. et
noli audire v̄ba eoꝝ. nec collatōes eoꝝ. nec mo
dos eoꝝ velis vidē. qꝛ diabol⁹ tibi ſubminiſtra
bit et oſ̄ndet magnū ſignū ꝑfectōnis in pluribꝫ
eoꝝ verbis ⁊ modis: q̄ ſi velles accipe. et ꝑ ea
illis credere. venires ⁊ īcurrēs in ꝑicula. rui-
nas et precipitia erroꝝ illoꝝ. Sermo eoꝝ ait
apl's vt cancer ſerpit.

Poſt p̄dicta prefat⁹ po- .§. ix.
nit aliq̄ q̄ quilibet debet ꝑ ſemetip̄m attēdere.
circa ꝑſonas q̄ diſſemināt tales tēptatōes. q̄n-
tum ad eoꝝ vitā et doctrinā. Quoꝝ ꝑ̄mū ē q̄
circa tales ꝑſonas nō habeas magnā eſtima-
tōnē eoꝝ viſionū. ſentimētoꝝ ⁊ raptuū: immo
ſi dicūt tibi aliq̄d qđ ſit ꝯ fidē. aut ꝯtra ſacraꝫ
ſcp̄turā. aut ꝯtra bonos mores. abhorreas eo-
rum viſiones et reuelatōes tanq̄ ſtulticias. et
eoꝝ raptus vt arbitramēta ſeu fantaſtica de-
monū. vn̄ et in deut. Moyſes ex v̄bo dn̄i prece
pit: dicēs. Si ſurrexerit ī medio tui ꝓpħa. aut
qui ſomniū dicat ſe vidiſſe: ⁊ ip̄e dixerit ſignū
atꝫ portētū. ⁊ venerit qđ locut⁹ ē: ⁊ dixerit tibi
Eam⁹ ⁊ ſeq̄mur deos alienos q̄s ignoras ⁊ ſer
uiam⁹ eis: noli audiē v̄ba ꝓphe aut ſōniatoris.
Tēptat enī vos dn̄s deus v̄r. vt palaꝫ fiat vtꝝ
diligatis eū an nō. In toto corde v̄ro. ⁊ in toto
aīa veſtra ip̄m ſeq̄mini euꝫ timete. ⁊ mandata
ſua cuſtodite. ⁊ audite vocem illi⁹. Hec refert
aug⁹. xxvj. q. v. Nec mir. ⁊ inducit ibi exēplū
phitoniſſe que arte ſua apparē fecit diabolum
ſub forma veri ſamuel'. vera cū falſis ꝑmiſcēs
vt pꝫ. j. reg. et ſubdit. b. vincenti⁹. Si tn̄ dice-
rent aliq̄ que ſūt ſm̄ fidē et ſacraꝫ ſcripturam
et doctrinā ſanctoꝝ. et bonos mores. noli ſper
nere: qꝛ forte ſpernēs qđ dei ē. Iuxta illđ apli
ꝓphias nolite ſpernere: nec tn̄ totaliter confi-
das. qꝛ ſepe ⁊ maxie in temptatōnibꝫ ſp̄ualibꝫ
falſitas induit̄ ſub ſimilitudine veritatis: ma
licia ſub ſilitudine veritatis. vt poſſit diabol⁹
meli⁹ diffundē errorē. Adde qđ ait Cirill⁹ ſu
per illud luce. iiij. Non ſinebat xp̄c ea. ſ. demo
nia loqui. qꝛ ſciebant ip̄m eſſe xp̄m. q̄uis veri
tatem maxiam dicerent. quā tn̄ nō certitudi-
naliter ſꝫ ꝯiecturaliter ſciebāt. ſ. xp̄m eſſe fili-
um dei: tn̄ increpabat eos prohibēs taleꝫ dicē
veritatē: nec ſi dixerit veritatē aliq̄n inderē.
quia ad hoc faciunt vt per illud decipiāt et ad
malum inducāt. et tales viſiones et raptus et
ſi nō ſint de falſis. vel cōtra ſcripturas. potius
ſūt ꝑuipendēde. niſi hoc ꝯtingeret talibꝫ perſo
nis q̄ rōne ſanctitatis ac diſcretōnis ⁊ humi-
litatis certū q̄ſi eſſet. q̄ tales ꝑſone nō poſſent
decipi ꝑ illuſiones et ingeniū diaboli: et tunc
q̄uis ſit piū viſionibꝫ taliū ꝑſonaꝝ conſētire.
tn̄ tucius eſt nō totaliter credē. niſi inq̄ntū in
eis eſt ſn̄ia concors cum ſacra ſcriptura et di-
ctis ſanctoꝝ. Adde ad hec q̄ et veri ⁊ ſancti
ꝓphe aliq̄n aliqua dicūt putantes ſe ex ſpiritu
ꝓphie habere. q̄ poſt ea cognouerūt ip̄imet ex
ſpiritu ꝓphetico dixiſſe. vt notat greg. in libro
moral'. de nathan ꝓpħa. q̄ queſitus a dauid re-
ge. Si deberet templū dn̄o ꝯſtruere: R̄ndit ei
vt prophetās. q̄ faceret vt deo gratum ⁊ acce-
ptum. Sed q̄citi⁹ ſibi fuit a dn̄o reuelatuꝫ vt
diceret dauid ꝯtrariū. Non edificabis mihi tu
inq̄t dn̄s domū. quia multū ſanguinē fudiſti.
ſcꝫ in bellis. Sed fili⁹ tuus. j. ꝑalip. xvij. San-
ctas ⁊ deuotiſſimas religioſas Brigidā et ka-
therinā de ſenis ꝯtemporaneas. ſatis creditur
ſp̄ū ꝓphico claruiſſe. multaſq̄ꝫ reuelatōnes ha
buiſſe: et tn̄ vna refert ſibi reuelatum beatiſſi
mam virginē in originali cōceptam vt kathe-
rina de ſenis. Alia ſine originali vt Brigida.
Et cuꝫ ꝯtradictoria ſimul vera eſſe nō poſſint
oportet dicere ex ſp̄ū ꝓprio nō ꝓphetico vnam
earum fuiſſe locutā. Sed q̄ illa: Minores aſſe
rerent katherinā. predicatores brigidā. Sed
deo hoc relinquam⁹. Secūdum quod eſt in
huius attendendū eſt. q̄ ſi per reuelatōneꝫ vel
ſentimentū vel alium modum. tuū cor moue-
atur ad faciendū aliquod opus. et maxie op⁹
graue. et notabile nō tibi conſuetū. de quo nō
habeas certitudinē an deo placeat ꝑ̄mmo du-
bitas: rōnabiliter contrahe moram ad faciē-
dum dictū opus. vſq̄ꝫquo inſpexeris diligēter
om̄es circūſtantias: ⁊ cognoſcas deo placere.
Vn̄ origen̄. Lenta virtus cūctatrix ante iudi
cat q̄ incipiat quid decoꝝ quid honeſtum ſit.
Iniq̄tas omnia precipitat de pe. diſ. iij. Inter
hec. Non tn̄ de hoc iudices ſm̄ tuam opinionē
cum de ſe nō eſt clarū. ſed ꝑ teſtimoniū ſcriptu
re. vel per aliquod exemplū imitabile aliquo-
rum ſanctoꝝ viroꝝ. Signanter aūt dicit̄ ex-
ēpluꝫ imitabile. qꝛ aliq̄ ſācti fecerūt aliq̄ opa
que non debemus imitari q̄uis eſſent bona in
eis. Sed potius debemus ea habere in admi-
ratōne et reuerentia. Et ꝓpterea dicit hieroni.
Exempla paucoꝝ ꝯmunē legeꝫ facere nō poſ
ſunt. xxvj. q. ij. Non ſtatim: et de reg. iur. l. vj.
Que a iure cōmuni exhorbitāt: in ꝯſequentiā
noſtre actōnis nō ſūt trahenda. Si quis enim
vellet ꝯmedere tm̄ locuſtas et mel ſilueſtre q̄a
baptiſma hoc fecit. cito infirmaret. Qui vna
tm̄ hora dormiret. quia ariſtin⁹ hoc egit. infa-
tuaretur ⁊ ſic de alijs hm̄ōi. Qꝛ ſi per teipſum
nō potes in noticiā venire. an illud deo place-
at: ꝯſilium pete ſed a ꝑſonis bene ꝓbatis in vi
ta et doctrina et cōſilio veritatis. tob. iiij. dici
tur. Conſiliū ſemꝑ a ſapiente inquire. De du-
bijs ꝓprie eſt ꝯſilium. et intelligitur ſapiens in
illo genere de quo ꝯſilium querit. quia vnicui
q̄ꝫ in arte ſua perito credendū eſt: ait pħus. qꝛ
expientia eſt mgrā reꝝ. Tertiū quod eſt cir-
ca huius obſeruandū eſt. q̄ ſi quis eſt immu-
nis ab iſtis et nunq̄ tales temptatōnes habu-
it. vel ſi hūit liberatus ab eis fuit: dirigat cor
ſuum ad deum. vt regratiet̄ ei indeſinenter de
tali grā. Et caueat ne qđ habꝫ ꝑ puram grām

dei et bonitatē. attribuat ſibi merito ſuo. vir-
tuti ſue. vel ſapiē ſue. vel moribꝫ ſuis. Nec eti-
am ꝙ a caſu vel fortuna hoc acciderit. quia
hoc eſt q̄ſi principale ꝓpter qḋ deus ſubtrahit
grāz ſuā ab aliq̄bꝫ. ſ. ꝓpter arrogātiā ſuā ⁊ in-
gratitudinē. vñ aug⁹. Qḋ deus dederat ḡtis.
abſtulit ingratis. ¶ Aliud aduertendū ē. ꝙ
corde alicui⁹ poſito in tēptatōe ſpūali. ꝑ quaꝫ
ponit̄ in dubio. nō incipiat aliq̄s ꝓpria volū-
tate notabile ⁊ incōſuetum. ſed refrenādo cor
ſuū ⁊ volūtatē. expectet hūiliter et cū timore
et reuerētia dei. quouſq; cor ſuum dñs clari-
ficet de tali dubio: nō dico expectet angelum
venientē vel viſionē ſuꝑ hmōi. quia ſuꝑbie vi
deret̄: ſed expectet cor ſuū ꝑ inſpiratōnez vel
ꝯſiliū ꝓximi ſibi inſinuandū. Contrariū faci-
endo. ſ. in dubio ſe ponēdo ad opus magnum
et inſuetū. nō habebit opus ꝯmuniter bonuꝫ
exitum. ¶ Deinde tñ q̄s in hui⁹ temptatōnibꝫ
cauere debet: ne añ vel tūc cuꝫ ē in his. dimit-
tat bona oꝑa ꝯſueta. ⁊ orare. confiteri. cōica-
re. ieiunare. oꝑa pietatis et humilitatis: licet
ꝯſolatōnem nō inueniret in operibꝫ añdictis
Quis enim vt ait. p̄s. In cuſtodiēdis illis. ſ.
diuinis mādatis ſit retributō multa. Nō ſolū
ꝑ cuſtodiēdis retributō multa in celo. ſꝫ etiā
in illis. i. duꝫ obſuat: habet̄ magna ꝯſolatio
mētis. Iugū eñi meū ait xp̄c. ſ. obſeruationis
mandatorū que omnia mandata ſūt de actibꝫ
virtutū ſuaue eſt Math. xj. Tñ nō pro huius
ꝯſolatōne ſpūali hic habenda. eſt deo ſeruien
dum. Euntes ait. p̄s. ibāt de bonis oꝑibus ad
meliora ꝓcedentes. et flebant nō ſentiētes ali
quādo delectatōez in ipſis bonis operibus ſed
fletū anguſtie. tedij et anxietatis: et tamē ſic
ſemināt et multiplicant̄ occulte ſemina meri
torū. vt demū veniant cū exultatōne portan-
tes manipulos premioꝝ. ¶ Poſtremo in oī-
bus ſiue remanētibꝫ temptatōnibꝫ ſiue recedē
tibus. ſemꝑ oportet ſe conformare diuine vo-
lūtati. Recti diligūt te dr̄ can. j. Recti ſūt ait
aug⁹. ſuꝑ p̄s. qui volūt qḋ deus vult: naꝫ qui
volūt deum velle qḋ ipſi volūt. non ſunt recti
cum volūtas eorū ſit tortuoſa. volūtas autē
dr̄ regula rectiſſima oīm. Que ī iſto capit'lo
habent̄ ſnīe ſūt vt dicit̄. b. vincentij ex q̄dam
tractatulo. auctoritates aūt adducte ibi poſi-
te ſūt ad maiorē auctēz dictoꝝ. q̄s (vt puto)
et aptiores ipſe cauſa breuitatis omiſit.

¶ Notanduꝫ ꝙ ī tractādo. §. x.

de tribus vltimis donis nō eſt ſeruatus ordo
enumeratōnis poſitus ab yſaia. Et rō fuit. vt
ꝓlixior materia poſteri⁹ poneret̄. et ideo pri⁹
de timore. poſtea ḋ pietate multo diffuſior ra
tōne materie adiūcte ſcꝫ de virgine maria: et
demū de ſcīa actū eſt. Qui addit̄ magnū opus
diſtinctū ꝓpter ſui longitudinem in tria volu-
mina: nō preciſe hiſtoriaꝝ. ſed et multoꝝ ali-
oꝝ gentiliū ꝯtinens geſta ab initio mūdi vſq;
ad pñs temp⁹ ſcꝫ annum dñi ab incarnatōne
Mccccliiij. Si tamē vita fuerit comes ad ꝑ-
ficiendū qḋ iam perductū eſt vſq; ad annum
domini ſexcenteſimū. ſcꝫ vſq; ad mortē Greg.
magni. et imꝑium foce. Cum eñi vt dictuꝫ eſt
ad donum ſcīe ꝑtineat bene ꝯuerſari in medio
natōnis praue et ꝑuerſe: ⁊ ſcire diſcernē cre-
denda a nō credendis. et agenda a non agen-
dis: vt bona aſſumantur et mala rēnuantur.
q̄ plurimū ad hoc poſſunt iuuare precedenti
um geſta. Nam ratō preteriti ſcire futura fa-
cit. Ex errantibꝫ enim ꝑfectoꝝ vt primorum
parentū Moyſi. aaron. dauid. et aliorū meli⁹
ſciunt̄ pericula noſtra vt caueantur. Ex illa
tione flagellorūꝫ contra malos. perpenditur
grauitas peccatoꝝ. et q̄ntum deo diſpliceant.
vt nō ꝯmittantur. et ꝯmiſſa ꝑ pñiam remo-
ueantur. Ex tranſlatōne et mutatōne regno-
rum et dominorum. aduertitur vanitas et in
ſtabilitas mundanoꝝ vt contemnant̄. Ex de
preſſione ſuperboꝝ et humiliatōne. vt edificā
tium turrim ad celum pertingentem Babel.
pharaonis. nabuchodonoſor et alioꝝ: adiſci-
tur mortalem non paria ſentire de deo. ſꝫ vt
omnes ei ſubijciant̄. Ex narratōne euangelio
rum docentur impleta que per ſāctos prophe
tas prenūciata fuerant ḋ miſterijs xp̄i. quo-
rum ꝓphete plures hic expreſſātur. Ex ſen
tentijs tam gentilium q̄ ſanctorūꝫ ibi ſcire va
let quilibet. quo modo ꝯuerſari debeat in mū
do. Et quia plus mouent exempla q̄ verba.
ideo ponunt̄ multe hiſtorie et opera virtutū
a ſanctis perpetrata. vt ad ea imitanda pro-
uocentur. Miracula plurima referuntur ad
dei gloriam. et fidei xp̄iane confirmationem
¶ In libro aūt de ſeptem donis cuius auctor
fuit frater ordinis predicatorum. ſed nomen
eius ibi non ponitur. in tertia parte ponit de
dono ſcientie: vt ſicut per timorē retrahitur
quis a malo. et ꝑ pietatem promouet̄ ad bo-
num diuini cultus ⁊ miſcḋie ad proximū: ita
per ſcientiaꝫ extrahatur a malo quo irrepti-
tus eſt peccator. Iuxta illud prouerbio. ij. Si
ſcientia placuerit anime tue prudentia ſerua
bit te. vt eruaris a muliere mala ſcꝫ malicia.
⁊ ꝯcupiſcentia peccati. Et prouer. xix. vbi nō
eſt ſciētia. ibi nō eſt anime bonū. ⁊ hoc ſcilicꝫ
vt extrahatur de malo culpe ꝑ penitētiaꝫ. vñ
ibi inſerit tractatū de penitentia prolixe ⁊ ꝑ-
tibus eius. Sed quia de ea diffuſe notatuꝫ eſt
in tercia parte in titulo de ſacramentis. et in
alijs locis: ideo nihil de ea hic. ſed finis ſit hu-
ic quarte parti que eſt de virtutibus ⁊ donis
ſpiritusſancti;